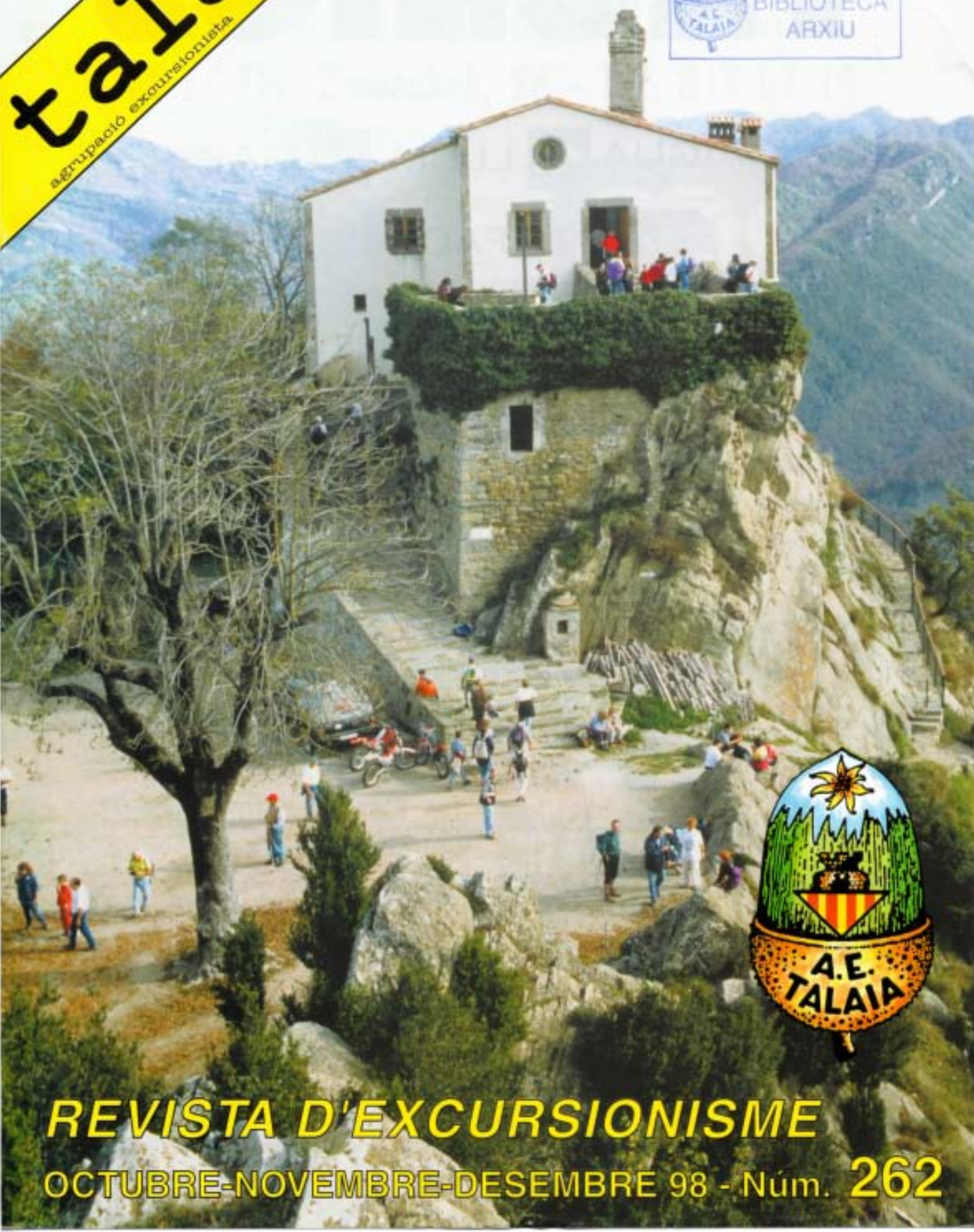
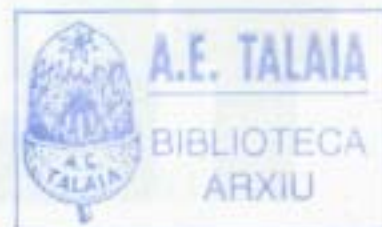

talaia
agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME

OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 98 - Núm. 262

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

NOUS
CURSOS

MATRÍCULA
GRATUÏTA!!!

CURSOS HOMOLOGATS PER L'A.E.C.E.I.

Introducció als ordinadors

MSDOS - Windows 3.11 - Windows 95

OFIMÀTICA: Word - Excel - Access - Powerpoint

PROGRAMACIÓ: C - Pascal - Visual Basic - Basic

C++ - Delphi

DISSENY: AutoCAD - PageMaker - CorelDraw -

3D Studio - Photoshop

MECANOGRAFIA: per ordinador i convencional

Classes particulars i per a empreses: i, a més,
CURS AVANÇAT A LA XARXA INTERNET

BEEP

ORDENADORES

Concessionari oficial:

EPSON COMPAQ TOSHIBA ZENITH RICOH

Tota classe de consumibles
i material d'informàtica

C. de l'Aigua, 14
Tel. 814 12 96
08800 Vilanova i la Geltrú

**LA TEVA PASSIÓ: ELS ESPORTS I L'AVENTURA...
I LA NOSTRA: SATISFER-TE**

Av. Tarragona, 58 - Tel. 890 21 93
La Parellada, 53 - Tel. 892 22 33
Vall del Castell, 16 - Tel. 890 36 51
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Rambla Principal, 15 - Tel. 814 42 31
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

FEROPTICA

Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT
EL PERQUÈ DE LA VARIETAT
EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**LA PARELLA DE VIDRES DE
SOL GRADUATS 4.900 PTES.**

Rambla Principal, 55 (Bulevard Diana)

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

VIDRES VILANOVA

ROURE

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. (93) 893 61 34
Fax (93) 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. (93) 893 15 92 - (93) 893 87 07
Fax (93) 893 17 99

NO LIMITS

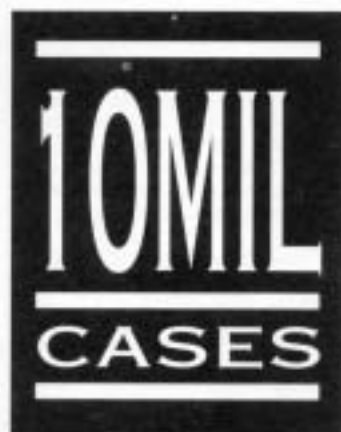
S P O R T

Passió per l'esport

T'equipem amb les millors marques

Vilanova i la Geltrú
Rbla. Ventosa, 3-5
Tel. 93 815 50 98

Vilafranca del Penedès
C/ Sta. Digna, 3-5
Tel. 93 817 21 50

*Les millors finques
al millor preu*

C/ Manuel de Cabanyes, 14 (a 59 m de Correus) - Tel. 814 43 33 - VILANOVA I LA GELTRÚ

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.vvirtual.es/talaia/>
talaia@vvirtual.es

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 98 • Nº 262

EDITORS
Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT
Salvador Butí i Papiol

SECRETARI
Lluís Forgas i Serra

REDACCIÓ
Secció de Cultura

DIRECCIÓ
Josep Blanes

EDICIÓ
Blanca Forgas
Joan Raventós

MAQUETA
Josep Blanes

PUBLICITAT
Virtut Castro

COL·LABORADORS
Vicenç Carbonell
Toni Sagarra
Salvador Butí
M. Carme Barceló

Joan Sivill
Antoni Ordovàs
Josep M. Also

IMPRESSIÓ
Gràfiques Llopert
Sant Antoni, 63
Sant Sadurn d'Noya
Tel. 93 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL
B-24.619-90

PREU DE VENDA
500 PTA

Foto portada: El santuari de Bellmunt.
Foto: Salvador Butí.

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista, així com les il·lustracions que els acompanyin, podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre i quan es mencionin el nom de la revista, el títol i l'autor de l'article i l'autor de les fotografies.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb l'excursionisme, la muntanya o el medi natural. Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indicarà el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autoria. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulls DIN-A4 i a doble espai.

Els escrits no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines. Juntament amb els articles que hagin d'anar il·lustrats hauran de portar entre 6 i 12 fotografies (o diapositives) per poder escollir les més adients.

Les fotografies (en paper o en diapositiva) o il·lustracions hauran de tenir una bona definició. Els peus de les fotografies i el nom de l'autor/a aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al dors de la fotografia o dibuix corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar als membres del Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a molt a final del segon mes de cada trimestre: febrer, maig, agost o novembre. Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En col·labora amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

SUMARI

- 5 **EDITORIAL**
Equip de Redacció
- 6 **Cicle d'Excursions**
"Coneguem Catalunya"
BELLMUNT I LA VALL DEL GES
Joan Raventós
- 12 **UNA EXCURSIÓ AL PAÍS VALENCIÀ**
Vallibona - Serra del Turmell - Morella
Salvador Butí
- 16 **CURSET D'ESPELEOLOGIA**
Xavier Galisteo
- 18 **Impressions d'una cursetista**
Ainun Zeta
- 19 **FINAL DE CURS ESPELEOLÒGIC**
A CANTÀBRIA
Xavier Galisteo
- 22 **UNA ASCENSIÓ AL VINHAMALA**
Antoni Ordovàs
- 27 **MOSTRA DE BOLETES - 17a edició**
M. Carme Barceló
- 29 **CRÒNICA del COTARRO TALAIENC**
Equip de Redacció
- 33 **X COPA CATALANA DE RAL-LIS**
D'ALTA MUNTANYA
Jordi Rius
- 36 **HA DESAPAREGUT LA FITA**
DE LA TERROSA
Vicenç Carbonell
- 38 **L'ENTREVISTA**
JOSEP BLANES I MINGUEZ
Blanca Forgas
- 47 **AMPLIACIÓ DEL MUR ARTIFICIAL**
D'ESCALADA
Isra
- 48 **JA N'HI HA PROU D'AGRESSIONS**
AL TERRITORI DEL GARRAF
Plataforma "Salvem els Colls-Miralpeix"
- 49 **El "hobby" d'aquesta tardor**
LES BÒBILES
I ELS FORNS D'OBRA
Joan Ll. Sivill
- 53 **GR-107: De Queralt a Montsegur**
SANTUARI DE QUERALT-PEGUERA
Blanca Forgas
- 57 **GR-107: De Queralt a Montsegur**
PEGUERA-L'ESPÀ
Carles, Judit i Marga

La competició està darrere de tot esport? És possible pensar en un esport sense tenir present que darrere hi ha un campionat, una lliga?, en definitiva, uns guanyadors i uns perdedors?

Sempre havíem pensat que sí, que nosaltres, els excursionistes, alpinistes, escaladors, espeleòlegs i, fins i tot, els esquiadors excursionistes, fèiem esport pel simple plaer de fer-lo, sense pensar en guanyar cap campionat ni demostrar a ningú que som millors que els altres.

Ara hi ha qui ens vol fer veure el contrari; se'ns diu que per obtenir subvencions de l'administració cal una competició, que algú ha de perdre perquè hi hagi algú que pugui guanyar.

Però nosaltres ens preguntem, amb què podran mesurar els nostres guanys. Als atletes, els mesuren amb el cronòmetre: qui arriba primer guanya; però, com podran mai mesurar la satisfacció que hem obtingut en pujar una muntanya?, qui ha estat, que s'ha superat a si mateix, o ha superat una fita personal?, qui ha fet més amistats?, qui ha sabut copsar més intensament la bellesa d'un paisatge, una nit estrellada o una sortida de sol als cims?

Mentre no existeixi un aparell que mesuri totes aquestes i altres coses, l'excursionista no podrà ser mai del tot competitiu. Que triguin molts anys a intentar-ho!

(Dediquem aquesta editorial a l'amic Josep M. Franco)

editorial

*Cicle
d'Excursions
"Coneguem
Catalunya"*

XXXIV Sortida del Cicle «Coneguem Catalunya»

BELLMUNT I LA VALL DEL GES

1 de novembre de 1998. 75 participants. Itinerari de l'excursió: Vidrà - Santuari de Bellmunt - Portella de Forat Micó - La Vall - Cascada del Molí del Salt - Vidrà. Excursió turística: Parc Comarcal de Montesquiú.

La Secció de Cultura de l'entitat va voler dedicar una jornada a un element que ha estat bàsic de la nostra expressió com a humans: el color. I no pas el color com a material plàstic sinó el color com a element natural, el que ens ofereix la pròpia natura durant la seva evolució anual, el qual, durant la tardor, adquireix una dimensió única en els boscos caducifolis del nostre país.

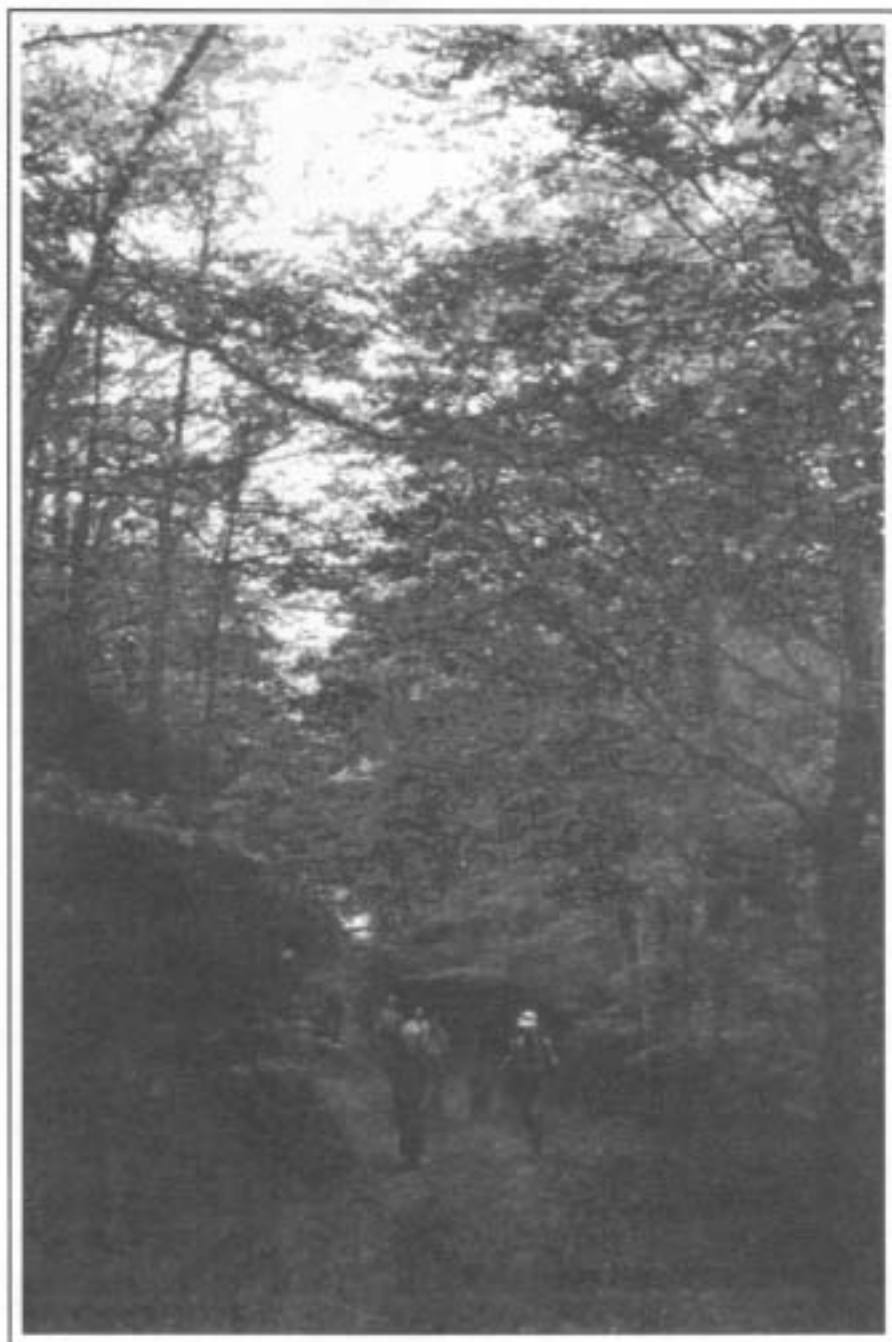
Aquesta excursió es pretenia fer en el marc d'algun indret dels boscos interiors caducs, els quals fossin especialment atapeïts de vegetació d'aquest tipus. I no va caldre rumiar gaire per tenir en perspectiva una sortida tardorenca singularment intensa que recorreria les fagedes de la serra de Bellmunt.

Més tard o més d'hora, malgrat la manca de pluges que, fins aquell moment, havia caracteritzant la tardor de 1998 -la qual cosa, probablement, va fer que el període de canvi cromàtic s'allargués més del compte-, les fulles caduques dels boscos temperats havien de ruboritzar-se i desplegar una carta de colors esquitxada de tons rovellats.

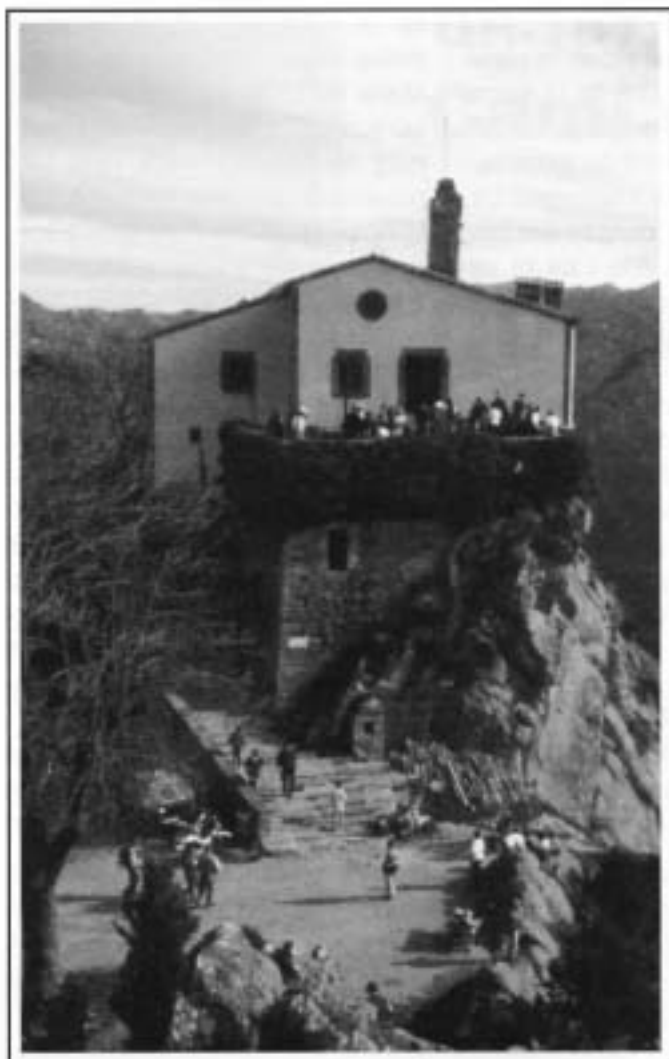
A les fagedes, aquest canvi esdevé especialment intens, més encara si el contrast de talls, verns, trèmols, avellaners i aurons pro-

voquen tonalitats irregulars de roigs i grocs vius enmig de l'espessor uniforme dels faigs. A la serra de Bellmunt té lloc cada any l'espec-

tacle esmentat, i per això va ser triada com a objectiu d'aquesta excursió del cicle Coneguem Catalunya, coincidint amb el clímax dels

Cami de Vidrà a Bellmunt, prop del coll d'W era de massa. Foto: Joan Raventós

El santuari de Bellmunt. Foto: Carles González

El puig de Serragranyada. Foto: Joan Raventós

colors tardorals, en plena època, immersos en la simfonia de tons de les seves onades vegetals.

LA SUBCOMARCA DEL VIDRANÈS

Per situar-nos, no podem defugir un fet que és important: som al Vidranès, una petita subcomarca natural que, precisament, està delimitada per la serra de Bellmunt, al sud, i per les serres de Curull, també al sud, de Puigsacalm, a llevant, i de Milany, al nord. Tot el que en queda entremig és Vidranès. Al seu torn, el Vidranès és dins la comarca d'Osona, al seu extrem septentrional, i fa d'element transitori entre la plana -extremadament plana- de Vic i els primers contraforts pirinencs del Ripollès. Responent, doncs, d'una manera coherent a aquest fet, l'orografia del Vidranès és un aiguabarreig entre l'energia

dels desnivells i els plecs pirinencs i la suavitat de la plana veïna, i el seu relleu està constituït per onades de boscos i prats que cobreixen la totalitat del territori.

La serra de Bellmunt està situada, doncs, a l'extrem sud del Vidranès, a la capital del qual, Vidrà, van tenir lloc l'inici i el final de l'excursió, una excursió circular que ens va permetre conèixer la serra de Bellmunt amb el seu santuari encimbellat i el curs alt del riu Ges, autèntic nervi del Vidranès.

LA PUJADA A BELLMUNT

Amb una rebufada, el grup de caminadors -amb les energies tot just encetades- va fer els pocs metres de carretera que el conduïa al coll de Vidrà, punt d'unió de la serra de Bellmunt amb el conjunt muntanyós de Milany. A partir d'aquest coll, prop de la robusta

masia del mateix nom, el camí va començar a enfilarse per l'esquena que, fins als peus del santuari de Bellmunt, ens havia de portar per l'interior dels ufanosos boscos de roures i faigs, els quals creixen amb força gràcies a la gran quantitat d'humitat que hi deixen els vents que vénen de la Mediterrània i que troben, com a primer obstacle, els contraforts de Bellmunt.

Des del coll, i durant una estona de camí, a l'horitzó de llevant es definien clarament els Rasos de Peguera, la serra d'Ensija, el Pedraforca i els contraforts orientals del Cadí. Això fins que el sender es va decidir pels vessants de ponent. Aleshores, l'horitzó -més local- era protagonitzat per Sant Bartomeu de Covildases, el puig Cubell i els relleus ondulats de la serra de Curull. El camí d'aproximació cap a l'interior de Bellmunt

va ser suau i va transcórrer per l'interior de túnels cromàtics de vegetació espectaculars.

En poc més d'una hora, el gruix de caminaires es trobava ja al coll de «Hi era de massa», als peus del bosc de la Verge i del santuari de Bellmunt que sobresortia ja dalt del penyal. Segons la tradició, el nom d'aquest coll es deu a la resposta que donà tot el poble de Besora en pes quan el tribunal que jutjava la mort d'un feudal considerat molt dèspota, assassinat precisament al coll en qüestió, va preguntar per què l'havien mort. La resposta unànime va donar lloc al nom actual del coll, això segons la tradició oral. Però em sembla una resposta massa simple per ser certa, segur que el mestre Coromines deuria trobar una altra resposta al significat d'aquest topònim. Serà qüestió de consultar

l'Onomasticon Cataloniae.

A partir d'aquest indret, el camí es dreçava cap al cim de la serra per dins el bosc de faigs de la Verge, totalment farcit de pinzellades de grocs, ocre i taronges. La integració de tot el conjunt era tan extraordinària que fins i tot hi va haver qui, tornant a les arrels, va tenir l'impuls de fer-se una destrial rudimentària amb una branca de faig i una pedra tallada, tot plegat lligat amb un cordill; sens dubte, una eina que impressionava, sobretot a les mans de qui l'havia fabricada que es passejava amb l'eina a les mans i ben espitregat per l'esplanada del santuari.

EL SANTUARI, LA SERRAGRENYADA I LA VERGE DE LES ALADES

Un cop al santuari de Bellmunt, els més bellugadissos van poder

fer la visita de l'església i de la petita talla d'alabastre de Santa Maria de Bellmunt, del recinte del santuari, del baluard i del proper puig de Serragrenyada, i els més pausats en van tenir prou amb contemplar l'extensa vista que s'obre des de la placeta del santuari cap a la plana de Vic.

El santuari està situat a la part central i més alta de la serra de Bellmunt (1247 m), en el mateix lloc on hi havia un castell roquer. En parla el testament del Comte Bernat Tallaferro, que llega el castell de Ça Reganyada i altres al seu fill. Sembla, doncs, que la capella del santuari era l'església del castell, del qual només queden dues parets acarreuades que formen part de cos de l'edifici.

El fet que el santuari estigui situat al capdamunt de la serra ha provocat més d'un ensurt als seus

Interior de l'església de Bellmunt. Foto: Carles González

Reagrupament a la Portella de Forat Mitjà. Foto: Carles González

Panoràmica de la vall del Ges, presidida per la masia La Vall, des de la Portella de Forat Mici. Foto: Carles González

cuidadors. Deixant de banda que ha estat incendiat diverses vegades -durant conflictes bèl·lics del segle passat i durant la Guerra Civil-, l'octubre del 1959, un llamp va esquerdar les voltes del temple, va destruir part de la teulada, va arrencar el balcó i altres obertures de la façana de migdia i va fer caure envans i capgirar mobles.

Una última curiositat referent al santuari -o més ben dit a la verge que s'hi venera- fa referència al sobrenom de la Verge de Bellmunt, anomenada també la Verge de les Alades, pel fet curiós que cada any, cap a la primera quinzena d'agost, una quantitat immensa de formigues alades acudeixen al cim de Serragrenyada a morir-hi. Llegiu el text que va escriure un capellà, l'any 1667, sobre aquest fet: «Entre los portentos que obra Dios en esta Capilla -todos los años es advertido-, acuden de donde las imbia Aquel que

todo lo guía, muchas hormigas de las que vuelan, que son harto grandes, y llamadas aladas, se ponen por diferentes partes de la Iglesia, donde muy presto mueren todas. Primeramente andan al lugar nombrado de Sarragañada (que es donde se descubrió la imagen), donde parece van a prestar vassallaje, y de allí como si fuesen enxambres de abejas, acuden con grande prisa a pagar tributo dentro de la Iglesia de la Virgen, donde de muy buena gana dan la vida.» Després afegeix que les formigues, molt hàbils, busquen qualsevol forat per poder entrar a la capella i acabar-hi els seus dies i que, fins i tot, si n'hi ha alguna que queda pel camí, una altra formiga l'agafa i se l'emporta cap dins. Deixant de banda que el mossèn s'ho fa com sigui per escombrar cap a la casa del Senyor, el cert és que cada any, sense interrupció, els veïns de Sant Pere de To-

relló observen eixams de formigues voladores que pugen lentament pels repeus meridionals de la serra fins a Serragrenyada on van a morir.

EL SERRAT DELS CRISTIANS VELL

Vells i joves, cristians i no cristians -tornant a l'excursió-, va anar desfilant tothom i vam abandonar el santuari -que minuts abans havíem envaït absolutament, com ho fan les formigues voladores cada any- pel vessant sud de la serra. Vam anar a buscar una carena, al límit de dues vegetacions perfectament delimitades: a l'esquerra del camí, faigs; a la dreta, roures. Sempre de cara avall, anàvem perdent alçada, cada vegada més ràpidament, i el «sidral» que es va muntar baixant un tram força empinat, amb trams de roca i, per postres, encatifat de fulles relliscoses i traïdores, va ser considerable.

L'esquenall del serrat dels Cristians Vells ens va acompanyar fins als dominis de l'alzinar, on el camí va continuar baixant, amb freqüents ziga-zagues fins a una esplanada estratègica. La descripció deia clarament que calia girar a l'esquerra, però com que -segons un estudi del CIS- el percentatge de caminaires que es llegia la descripció no arribava a l'1,8%, un grup, encapçalat per un «correcamins», va girar cap a la dreta i, boscos i camps enllà, de poc fan el vermut a Torelló. Sort que, al final, se'ls va acudir (valgui la redundància) al mapa i a la descripció del dossier (en aquests moments, el percentatge de llegidors de la descripció va pujar vertiginosament fins al 2,9%).

La baixada, que es va acabar fent llarga, anava seguida d'un flaqueig de més o menys mig quilòmetre més tranquil, el qual va permetre que tothom anés arribant, malgrat que el grup s'havia estirat molt. Uns quants revolts de camí empedrat van situar la colla en un indret singular: la Portella de Forat Micó, un trau fet a la roca de la carena dels Cristians Vells que ens tornava al regne de les fagedes i els roures.

EL RIALLER I TEMUT- GES

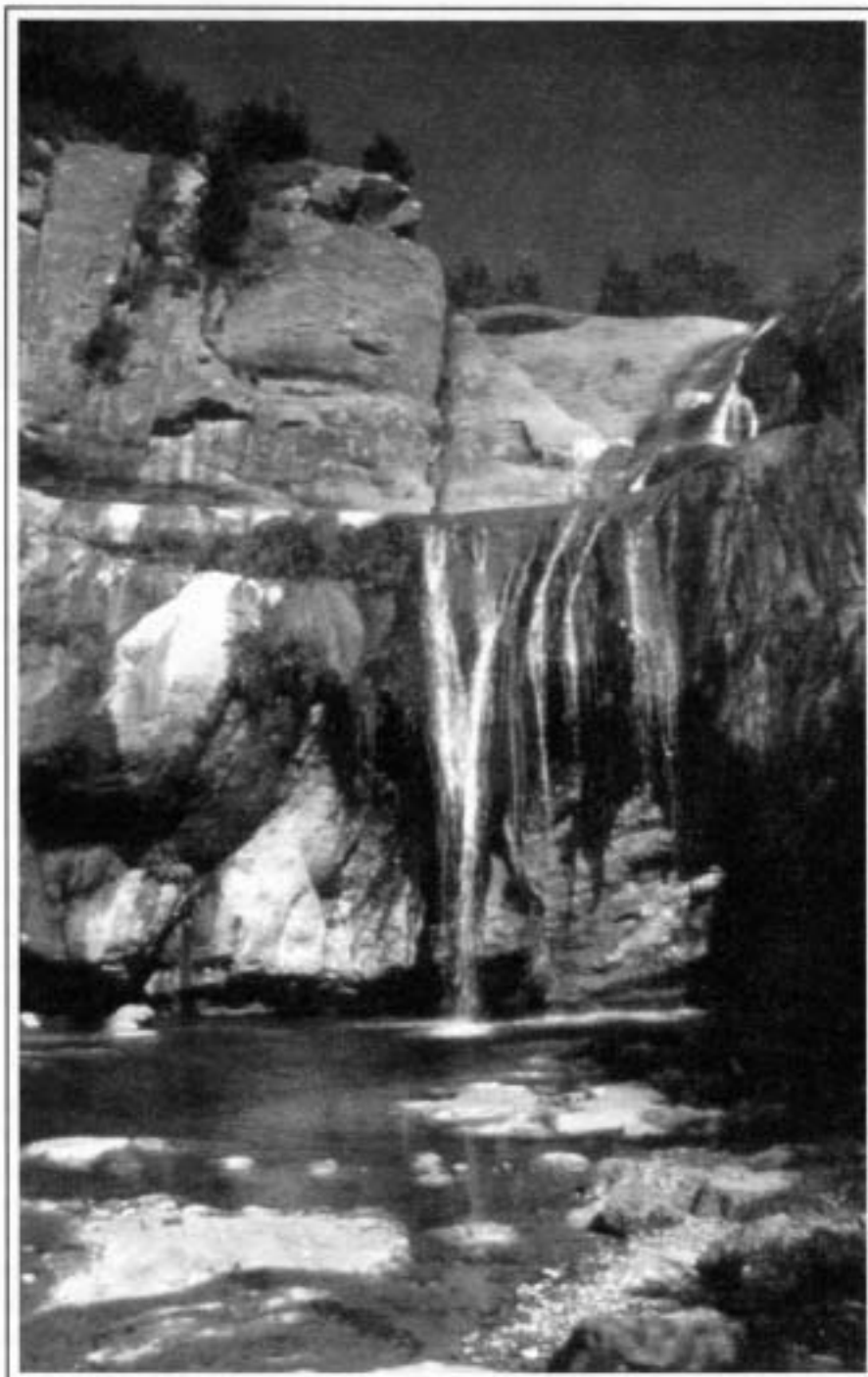
Grimpant al fil de l'aresta de la Portella es podia observar l'entall de Forat Micó, un engorjat amb parets altíssimes de gresos, completament enfonsat als nostres peus i esquitxat de tons vermellors d'aurons i altres arbres caducs que havien gosat arrelar-se als seus vessants inassolibles. A l'altra banda de la Portella observàvem l'encaixonat riu Ges i la masia La Vall que semblava fer de sentinella solitària envoltada de petites feixes de prat que li feien de frontera amb el tapís dels boscos caducifolis. Deixàvem, doncs, els alzinars per entrar novament en esplèndids boscos de faigs, a les vores ombrils, i de roures, als solells.

El camí anava a buscar el nivell del riu i, sempre per la seva

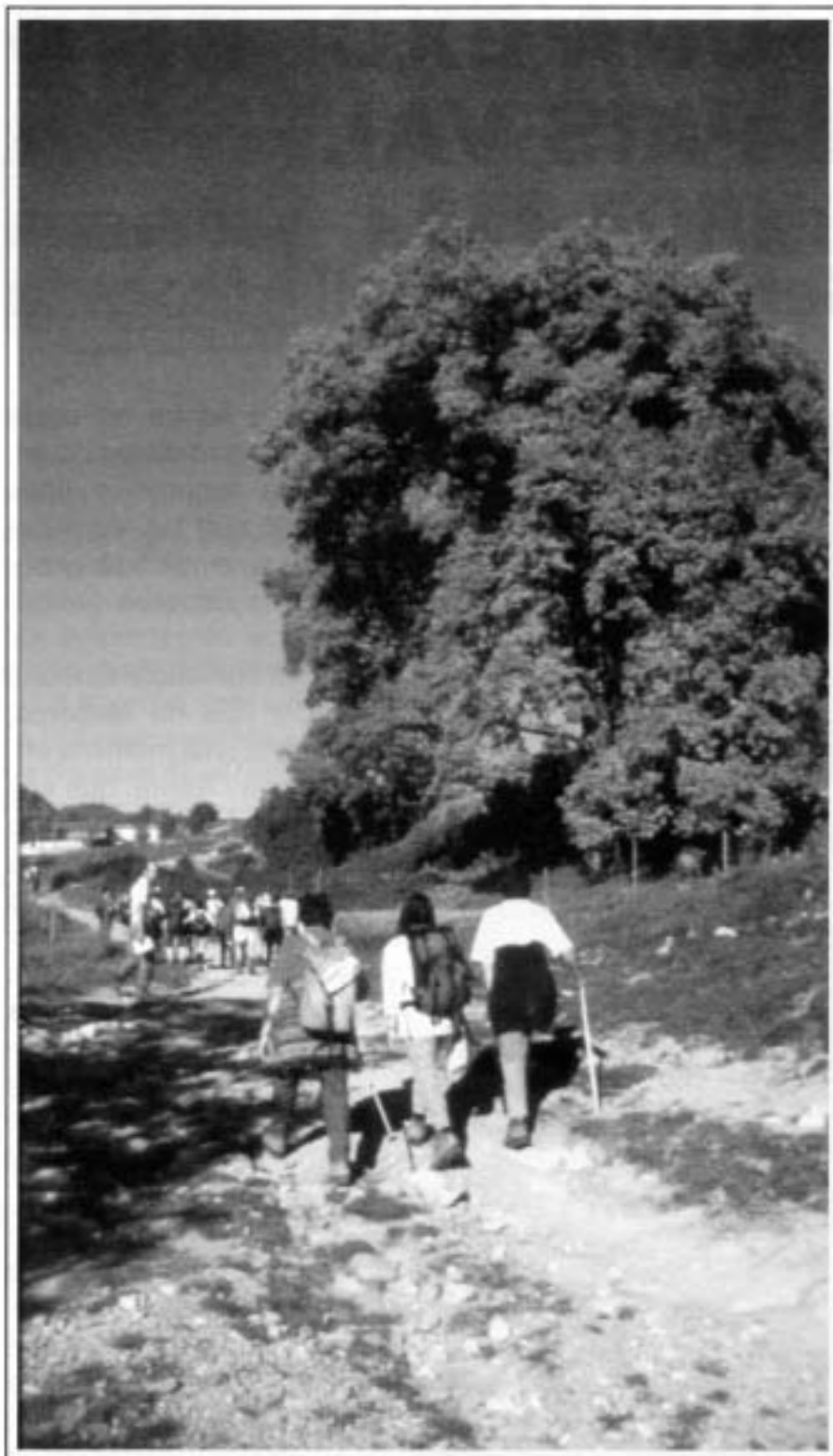
vora esquerra, transcorria amb la mateixa sinuositat que el curs d'aigua. Poc després travessàvem el migrat cabal del torrent de Cane-màs que, en principi, hauria de passar desapercebut, en aquest article, si no fos perquè l'any 1940, aquest i altres torrents de curta extensió i ràpid desnivell, que porten les aigües que cauen sobre les serres de Bellmunt i de Curull al riu Ges, van acumular simultàniament una quantitat tan extraordinària de pluja que el nivell del cabal del Ges va arribar a l'alçada

increïble de 9,60 metres. La ciutat de Torelló, uns quilòmetres més avall, va patir una inundació catastròfica que encara és recordada avui dia per alguns dels habitants que en van ser testimonis directes.

La masia La Vall va deixar pas a un indret força curiós: la Tosca de Degollats, una paret abonyegada i fosca, treballada pels efectes dels degotalls que s'hi escorren en períodes d'humitat. La Tosca sorprèn, sobretot, per l'indret on es descobreix; apareix de cop

El racó paradisiac de la cascada del Molí del Salt. Foto: Carles González

Arribada del grup de caminaires a Vidrà presidida per un roure monumental. Foto: C. González

al davant del caminant, en una petita clariana d'un bosc compacte. En aquesta ocasió, en concordància absoluta amb la tardor seca que feia, la Tosca era ben eixuta i esperava, de ben segur, que les pluges de tardor arribessin per poder demostrar la seva estètica més viva.

Poc més enllà, el sender s'enlairava per sobre el riu i prenia un caire aeri. El panorama es va ei-

xamplar i el camí, molt ben empedrat i obert a la pròpia cinglera, formava l'anomenat Pas de Degollats, penjat sobre l'estimball del riu que en aquell indret discorre encaixonat. A l'altra banda de la vall, tancava l'horitzó l'espessor dels boscos occidentals de la serra de Curull i al nord, riu amunt, es distingia ja la característica silueta del Puig Cubell, situat prop de Siuret.

LA TRACA FINAL: LA CASCADA DEL MOLÍ DEL SALT

L'última part de l'excursió guardava, encara, una sorpresa final: la cascada del Molí del Salt. Per accedir-hi, vam deixar les motxilles a la vora del camí -tothom menys el «presi», que va preferir baixar carregat per si les mosques-, i vam seguir el senderó que baixava al paradisiac clot de la cascada. El salt d'aigua, magnífic, feia venir ganes de tornar-hi en ple estiu i emular un conegut i mític anunci de sabó de bany.

Finalment, retornats al camí principal, el grup es va anar aproximant a Vidrà enmig de prats i vaques de color torrat -hi ha una talaïenca que assegura que són d'aquest color perquè un dia les vaques li van envair la tenda [quan encara es podia acampar lliurement] i es van menjar un grapat de bunyols de bacallà rossos que estaven a punt d'endrapar-se ella i els seus amics. Sigui això veritat o no, en aquesta ocasió tothom va anar arribant al poble amb un objectiu immediat: fer com les vaques dels bunyols, i ens vam anar repartint entre tres restaurants: l'Escarrà, els Caçadors i els gronxadors del costat del poliesportiu, aquest últim amb aire condicionat i tot.

Tot va anar força rodat, llevat que un dels caminaires va perdre la motxilla pel camí i no se'n va adonar fins que va acabar de dinar i ja ens disposàvem a marxar -després hem sabut que la motxilla va quedar al trencall de la cascada del Molí i la va anar a recuperar l'endemà mateix- i llevat, també, de la visita a Montesquiú que van fer els components de l'excursió turística aquell matí, en què hi va haver un problema amb el preu de l'entrada al castell. El dinar, però, complet i suficient en els tres restaurants, va reblar un dia de Tots Sants diferent pel cor del Vidranès.

Joan Raventós i Hill

UNA EXCURSIÓ AL PAÍS VALENCIÀ

Vallibona Serra del Turmell - Morella

Vista parcial del poblet esglaiat de Vallibona, inici de l'excursió. Foto: Josep Blanes

A casa nostra no costa gaire crear tradicions; de fet, quan una excursió o tipus d'excursió surt bé, és quasi sempre segur que tindrà continuïtat en properes temporades.

Tot va començar fent una sortida a l'illa de Mallorca, aprofitant la línia marítima entre Vilanova i Alizira, que ens va permetre baixar pel torrent de Pareis; va ser una excursió excepcional en tots els sentits i, per tant, a l'inici de la següent temporada vam creure que fer una primera sortida extraordinària als Països Catalans o a Occitània seria bo i fou quan es va fer un tomb per la Sidobre, al Llenguadoc.

L'any següent vam repetir Mallorca, amb el camí de l'Arxiduc, una altra fita a recordar, ja que havien tornat a posar línia de vaixell fins a Palma.

Aquest any tornàvem a estar sense transport marítim a les Illes i ens vam decidir pel País Valencià, això sí, com que la decisió va ser presa a última hora no vam anar gaire lluny i la vam fer en un sol dia.

Caldria recordar que la zona visitada, totalment desconeguda per la majoria de vosaltres des del punt de vista

excursionista, es troba més a prop de casa que molts indrets del Principat que visitem freqüentment.

La serra del Turmell és una línia muntanyosa d'una alçada una mica superior al 1000 m, els punts més alts de la qual són el Capoll del Turmell (1276 m) i la Mola (1281 m), que ens queda a la dreta quan anem a Morella per la carretera que ve de Vinaròs, la N-232, abans d'arribar al port de Querol. L'alineació muntanyosa té una direcció aproximada E-O i a la part nord, o sigui, a l'altra banda d'on la veiem des del cotxe tot anant cap a Morella, cau de forma encinglerada sobre la vall del riu Cèrvol, que baixa fins a Vinaròs -fins fa poc no hi han fet una carretera molt estreta però força espectacular.

Nosaltres, de fet, vam seguir la part més occidental de la serra del Turmell, i per la cara nord, o sigui, la que dona a la vall del riu Cèrvol, fins al Peiró Trencat, un coll ampli que ens va comunicar amb la zona més propera a Morella.

El lloc de sortida escollit va ser la població de Vallibona, un indret sorprenent, al fons de la vall del Cèrvol, al qual s'hi arriba des de la carretera N-232 per un trencall que surt del mateix coll de Querol, saltà la Serra del Turmell i baixa de forma espectacular fins al fons de la vall. El conductor de l'autocar que ens hi va portar ho recordarà tota la vida. La carretera, a partir de Vallibona, ens portaria al Ros-

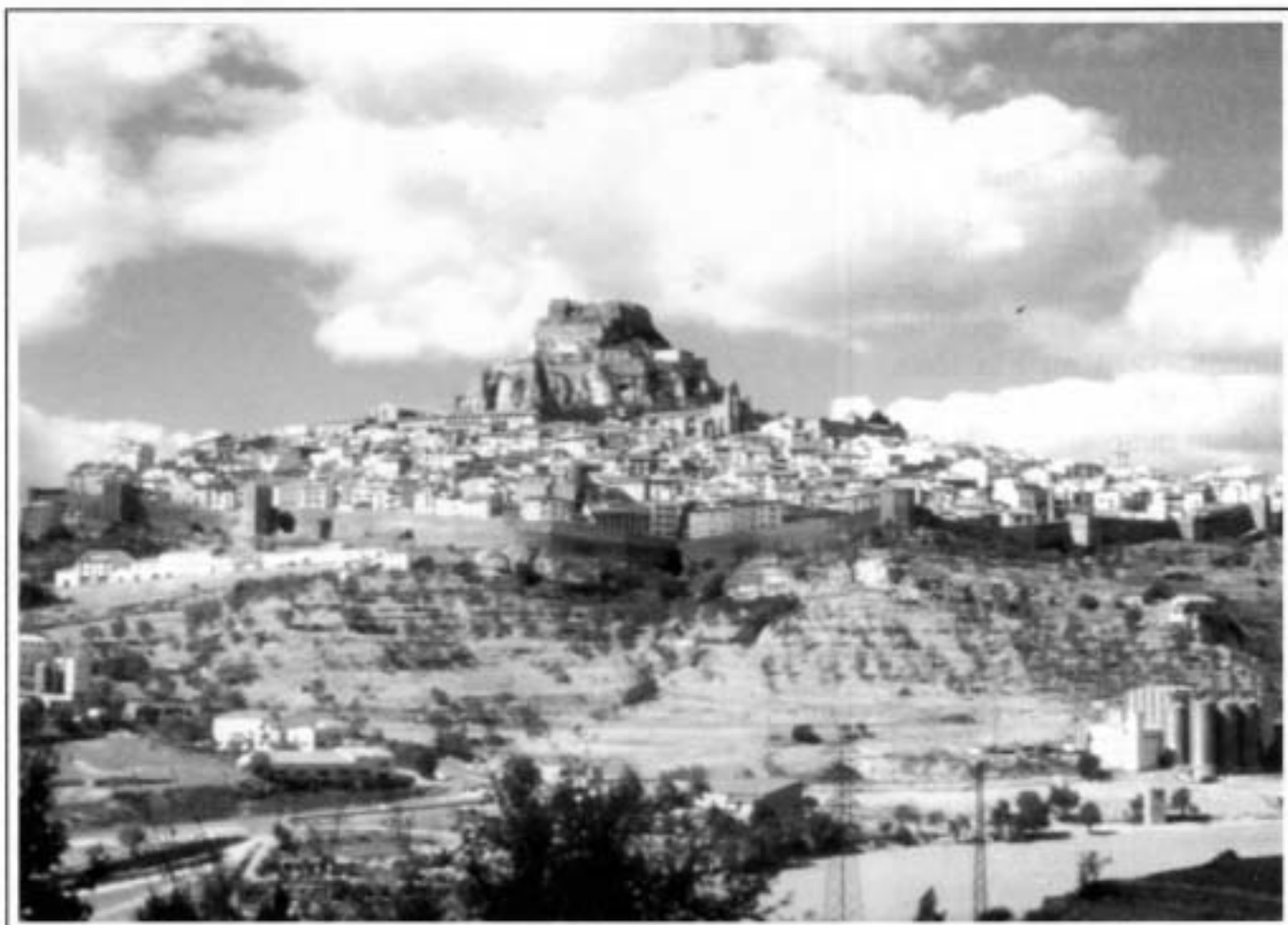
Travessant un curiós bosc de càdec, presenta en tota l'excursió. Foto: Josep Blanes

El grup travessant un magnífic bosc de roures. Foto: Josep Blanes

Marges i savines prop de Morella. Vegeu, al mig, un pas comptador d'ovelles. Foto: J. Blanes

Vista panoràmica de l'espectacular ciutat de Morella. Foto: Salvador Butí

sell i a la Sénia, però no és apte per a autocars.

El poble està situat a la confluència del barranc de la Gatallera amb el riu Cèrvol, en un lloc estratègic que guarda el pas que antigament devia ser un camí natural que comunicava Morella i la comarca dels Ports amb el mar i la capital del bisbat: Tortosa. Potser és per això que el GR-7 passa per allà i és l'itinerari que vam seguir per arribar a la capital de la comarca.

El camí està totalment marcat, tot i que en els trams finals de forma força precària. Sortint de Vallibona ens vam enfilar de seguida a la serra per una zona boscosa típicament mediterrània on s'alternaven boscos d'alzina amb pinedes i unes marja-

des molt ben fetes, autèntiques obres d'art.

Teníem la sensació que tot era molt més autèntic, menys tocat per la modernitat, tot i que en un lloc concret vam haver de creuar la carretera i sovint vam compartir el nostre espai amb bestiar que no tenia cap escrúpol a defecar exactament per on nosaltres havíem de passar.

Moltes de les masies que vam trobar estaven arranades i la majoria semblaven servir encara com a centres d'explotació agrícola i, sobretot, ramadera.

La pujada intensa, però compensada, no va suposar cap esforç extraordinari i aviat vam poder disposar de vistes interessants sobre el po-

ble de Vallibona, sobretot en l'indret del Mas del Cap de l'Ombria, que fou el lloc escollit per esmorzar.

Quasi dalt de la serra vam anar resseguint, per algunes pistes, les petjades de les vaques, entre boscos de pins i deixant la vall del Cèrvol cada vegada més per sota nostre.

En arribar a la carena, no precisament a la part més alta de la serra, el bosc desapareix i entrem en una zona amb molt espígol (francament, en quantitats exagerades) i sabines, amb moltes tanques de pedra i filferres per contenir el bestiar.

En arribar al Pigró Trenca vam iniciar el descens cap a l'altre vessant de la muntanya i vam començar a veure, encara lluny però espectacu-

lar, la fita de la nostra excursió: la ciutat de Morella.

La part més interessant de la sortida, a part de Morella, ja estava feta; ara ens quedaven llargues pistes, primer entre marjades i sabines monumentals, després entre masies i rieres, fins arribar a la carretera en un lloc anomenat Pont de les Taules, sobre el riu Bergantes, que durant una estona ens va acompanyar en el nostre trajecte.

Un tram de carretera sense marques de GR ens porta fins davant de ca l'Aguilar, on la deixem i una mica més enllà retrobem les marques típiques.

De mica en mica, el temps, que a la sortida de Vallibona era francament bo, va anat empitjorant i en el millor moment de l'excursió, amb una impressionant vista de Morella, la pluja era ja imminent. L'amenaça de pluja fou una realitat i en arri-

bar a la carretera, a prop de la font i casa de Sant Vicens (la tradició diu que en aquest lloc hi va predicar el "mismíssim" Sant Vicens Ferrer), ja plovia i mentre dinàvem es va convertir en un diluvi que no va impedir, però, efectuar una visita turística a la ciutat de Morella a la tarda.

L'elecció de la zona de Morella per iniciar el curs del GR potser no va ser tant a l'atzar, només cal recordar que un mes més tard es va iniciar la ruta dels Bons Homes que ens ha de portar fins a Montsegur i que a Morella, i sobretot a Sant Mateo, hi van viure refugiats, al segle XIV, comunitats de pastors occitans relacionats amb el catarisme, sobretot de la zona de l'Alt Sabartés, entre els quals hi havia Guillem Belibaste, últim "perfecte" càtar conegut.

Dades per recordar i tenir present:

- Dia de l'excursió: 4 d'octubre de 1998
- Temps de marxa sense parades: 3 h 15 min.
- Nombre de participants: 55
- Dificultat: cap, apte per a tothom amb ganes de caminar.
- Mitjans de transport: particulars, ja que no hi ha línia regular (una vegada al dia es pot utilitzar el cotxe que recull les cartes) i a Morella no hi ha servei de taxi.
- Època recomanada: tardor i primavera.

Salvador Butí i Papiol

Tot el grup participant davant d'una de les portes d'entrada a Morella. Foto: Josep Blanes

CURSET D'ESPELEOLOGIA

La majoria de cursets que s'acostumen a fer per plaer resulten ser molt divertits i el curs d'iniciació a l'espeleo d'enguany no n'ha estat una excepció. Malauradament, no tots deu cursetistes han continuat l'activitat, però qualsevol d'ells explicarà que s'ho va passar d'allò més bé. Com a participant del curset puc dir que el mèrit és, en part, dels excel·lents alumnes i, sobretot, perquè negar-ho, de la professionalitat dels instructors (s'ha de fer una mica la pilota). L'experiència i l'eficiència dels monitors i col·laboradors ens va donar molta seguretat. El grup aprenent oscil·lava dels meus 16 anys als més de 45, cosa que demostra que l'espeleo no té edat.

Les classes teòriques, molt ben explicades, tenien lloc entre setmana. Però al cap de setmana arribava el més esperat. El primer vam anar a la Cova de la Taverna, situada prop de Margalef del Priorat. El dissabte s'acampà en una esplanada i uns quants que havien de marxar van entrar a la cova a la nit. L'endemà vam anar-hi tots els que faltàvem. Era una cavitat horitzontal, força maca per ser la primera, per la qual circulava un riu subterrani.

La tarda del dissabte següent es va anar a unes parets de Ribes a aprendre a utilitzar els aparells de pujada i baixa-

da per tal de practicar les explicacions que tan amablement ens havia ofert el Cinto, el vespre del dia abans, sota la plu-

ja, mentre els altres companys seus i els cursetistes ens ho miràvem des de la vidriera del bar de l'entitat. De les parets

Tota la colla a l'entrada de la Cova de la Taverna, a Margalef. Foto: Xavier Galisteo

Una cursetista a la boca de l'avenc Emili Sabaté, al Garraf. Foto: Xavier Galisteo

Fent els preparatius per baixar a l'avenc de l'Esquirol, a la serra de l'Ordal. Foto: X. Galisteo

Espirem, calentats, la resta de cursetistes. Avenc de l'Esquirol. Foto: X. Galisteo

Tota la colla al fons de l'avenc de l'Espluga (Sant Llorenç del Munt). Foto: Xavier Galisteo

vam marxar fosc i negre, comencem bé.

El diumenge vam baixar al primer avenc, uns al Morgan i Comas, d'entrada un xic estreta, els altres a l'Emili Sabaté, situats tots dos al Garraf. L'altre cap de setmana li va tocar a l'avenc dels Esquirols, a l'Ordal, una cavitat amb més cara i ulls (-184 m), on es combinaven els pous grans, els passos estrets i la gatera. I l'últim va ser a Sant Llorenç del Munt, a l'avenc de l'Espluga.

Però que finalitzés el curset no vol dir res. Després d'un cap de setmana de descans, més que res perquè els monitors es reconciliessin amb les seves respectives dones, l'activitat prosseguí. Des d'aleshores hem fet unes quantes sortides més, com l'avenc Benjamin-Digon (de fet aquest dia es van fer tres avencs diferents a causa de la quantitat de gent que s'hi apuntà), el Carles Selicke, impressionant; com no menys espectacular va ser l'avenc de l'Esquerrà, amb la seva gran boca i pou inicials de més de 60 m. Això per no oblidar la sortida a Cantàbria, de la qual es parla en aquest butlletí.

Personalment, no m'havia mai plantejat, per jove que sigui, la possibilitat de fer aquesta activitat. Va haver de ser la meua tieta la que em va empenyer a participar-hi, i naturalment no vaig oferir cap tipus de resistència. Ànimo a tothom que pugui, encara que després no continuï, a fer el curset, perquè és un esport-ciència molt segur, en el qual sentirà noves sensacions, s'oblidarà dels problemes, descobrirà móns nous, coneixerà un ambient de grup com pocs hi ha i, sobretot, desitjarà que no s'acabi.

Xavier Galisteo

IMPRESSIONS DUNA CURSETISTA

Dijous, 22 d'octubre de 1998
Tren de Vilanova a Barna

M'han dit si vull escriure alguna cosa sobre el curset d'espeleo... Jo m'hi vaig apuntar per casualitat. Hi vaig anar per caminar per senders, però una veu amiga em va avisar que començava aquest curset, i com que vaig veure que em sortia aquesta oportunitat m'hi vaig agafar amb ganes. Sempre havia tingut curiositat per les coves i tenia ganes de veure'n de prop.

Però la realitat ha superat mil vegades aquest desig incipient o tot just apuntat. De cop i volta em vaig trobar immersa en un món que penja d'un fil, o més ben dit, d'una corda! L'abisme i els companys, els passadissos i les sales misterioses, la mare Terra bategant per dins, l'obscuritat i el silenci...

I les cordes, les nostres amigues les cordes que mimem i cuidem perquè elles són les que ens cuiden a nosaltres i ens preserven la vida. Les cordes que ens porten amunt i avall, que no cedeixen fins als 2.000 quilos de pes, que han d'aguantar una caiguda, el nus final que et salva la vida.

I l'arnès, el davallador (en castellà "descendedor") que serveix per baixar, i els dos bloquejadors, per pujar: un al pit, ben agafat al cos amb una cinta gruixuda, i un altre per a la mà i els peus, ben assegurat amb la baga llarga d'ancoratge. Amb aquests dos bloquejadors pots pujar cap al cel i amb el davallador pots baixar a les entranyes de la Terra.

I el casc, amb la seva flama encantada, el carburer (carburero), que t'escalfa l'ànima, i els nous coneguts que ja són amics, companys en aquesta aventura que és l'espeleologia.

Acabo de començar, sí, però ja sento aquesta activitat com una part de la meua vida. Déu vulgui que pugui practicar-la molts anys, fins que el meu cos aguantí el nivell de seguretat necessari.

On arribaré? No ho sé. On em porti el destí. Potser no faré grans gestes, però sé que moltes cavitats belles m'esperen en el meu passeig pel món subterrani.

Airun Zeta

41a Marxa d'Orientació per Descripció

Dia 21 de març de 1999
Sortida: Masia Cabanyes
Comarca: Garraf

Informació i inscripcions al local social o al telèfon 93 893 12 57

FINAL DE CURS ESPELEOLÒGIC A CANTÀBRIA

Escassos són els ponts de quatre dies que hi ha a l'any, així doncs, un grupet d'espeleòlegs va aprofitar dels dies 5 al 8 de desembre, el pont de la Constitució, per anar a Cantàbria i fer un parell de cavitats.

A la tarda del 5 arribem al poblet de Bustablado, on una aula de l'escola ens servirà d'allotjament després de fer-hi dissabte.

El diumenge es lleva emboirat, però la cova de la Cañuela roman tranquil·la a la nostra espera. Fins cap a quarts de nou

del matí no comença a haver-hi moviment (sort que ens havíem de despertar a les sis!). Algun concert de roncs, el fred, l'elevada humitat i el terra han fet una primera nit molt acollidora. Després del típic esmorzar d'ous ferrats amb "baicon" i de posar a punt el material, emprenem la marxa. L'Humberto (el guia...), l'Isidre, el Salva, l'Eulogi i jo accedirem a la cavitat per la Torca de la Tonio, un avenc de 280 m que s'acaba comunicant amb la cova. La boca està perduda per

dalt la muntanya. Per arribar-hi és necessària una aproximació d'hora i mitja a peu i salvar un desnivell considerable. La resta dels companys que prefereixen recrear-se més en les meravelles de la Cañuela i no haver de pujar amb botes d'aigua muntanya amunt, opten per entrar i sortir pel mateix lloc. El cotxe ens porta fins al poble de Socueva i a quarts d'onze enfilem cap als cims nevats sense arribar a trepitjar neu. Aquesta pujada deu ser una de les causes de per què l'avenc

Grup a l'entrada de la cova de la Cañuela. Foto: Vicenç Lara

no és tan concorregut. Però trobo que és un atractiu, ja que la bellesa paisatgística és tan impressionant que quasi ni es noten els esbufecs, encara que no tots s'emocionen pujant... El sol ens acompanya durant una breu estona i deixa pas als núvols portadors d'una pluja fina. Amb l'alçada, la vall es va mostrant més magnífica. Els prats verds i els boscos caducifolis acolorits per la tardor donen vida a unes muntanyes calcàries i escarpades de pics emblanquinats.

Trobar el forat no és 100% segur i resulta entretingut, però finalment localitzen l'entrada en un lloc enclotat i entre vegetació. La boca de l'avenc és força petita i el corrent d'aire fa parar boja la flama del carburer. Es un quart d'una quan per fi entrem al món subterrani i perdem la noció del temps. La Tonio és una successió de pous, uns 16, molt diferents entre ells: pous immensos i impressionants, llargs, curts, estrets, plujosos o simplement humits, secs, amb formacions, etc. Del primer no en tinc massa bon record ja que aquell pou era un niu d'aràcnids de mida considerable. Els rellotges ens indiquen que ens entretenim massa, però és que ens passa de tot: el meu "petate" cau en un pou de 50 m, el Salva perd el seu puny i algú es queda travat en un pas estret molt... "enginyós", per no dir una altra cosa, oi Isidre...? Al cap d'unes hores arribem a la gatera final. El corrent d'aire torna a fer-se intens, això demostra que arribem a la Sala d'O. Guillaume, de proporcions desmesurades. La foscor, les ombres, el degoteig de l'aigua i la sensació d'espai fan del descens del darrer pou uns instants molt emocionants per no dir orgàsmics. Ja ens trobem a la cova de la Cañuela i no tardem massa estona en parar per fer un mos. La cova és grandiosa, amb barrancs i rius subterranis, platges de sorra i sales d'increïbles estalactites. Després de caminar mitja hora llarga, ens adonem que tornem a estar al mateix lloc. Vaja, ja ens hem per-

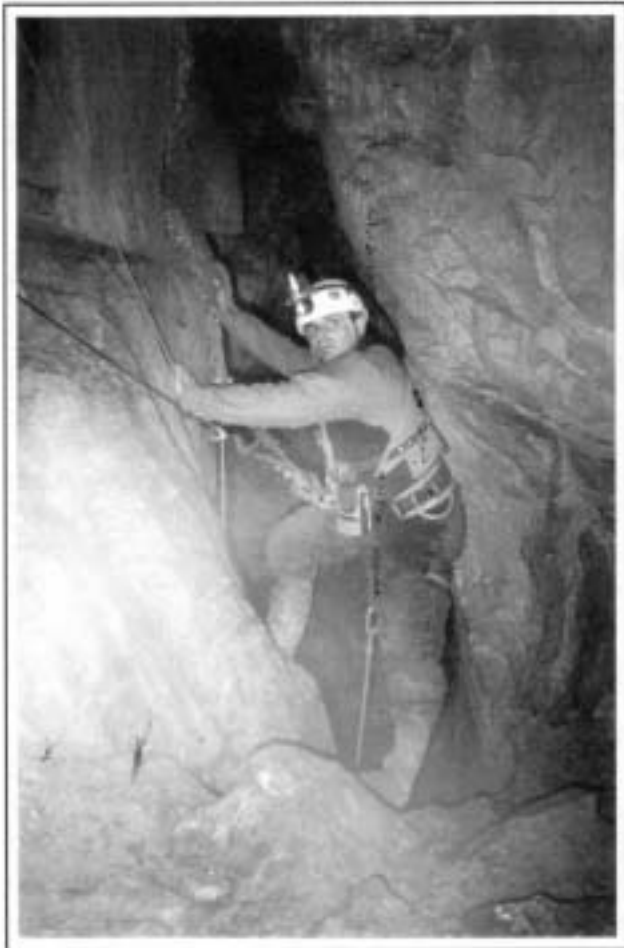
Preparant-nos per entrar a la Tonio. Foto: Isidre Galofré

Menjant tranquil·lament a la cova de la Cañuela. Foto: Vicenç Lara

Alguns dels espeleòlegs en un descans a la Cañuela. Foto: Isidre Galofré

Entrant a la Torca de la Tonja, un avenc que comunica amb la Carlueta.
Foto: Isidre Galofré

Espectacular ràpel de 60 m al Mortero d'Astrana. Foto: V. Lara

dut. Havent passat un llarg passamà, una resplendor es va fent més i més intensa. Ens acostem a la gran boca, la sortida. Aquesta claror, però, és nocturna, ja que són les deu de la nit. Rellicant pel fang i per l'herba mullada, baixant pel bosc i travessant prats arribem a la carretera. Només ens queda caminar un parell de quilòmetres i mig fins a l'escola, fins al SOPAR, total, només són les onze. Els altres companys no fa massa que han arribat, i durant el sopar intercanviem experiències.

L'endemà, llevar-se és un suplici, però s'ha de fer. L'objectiu d'avui és el Mortero d'Astrana, tot i que hi haurà alguna baixa. Aquesta cova està situada en una altra zona. Per les seves dimensions, la boca és més aviat un cràter. Al fons, s'hi accedeix a peu i fent un ràpel curt, o també amb un de 60 m directe. Només puc dir que el descens d'aquest aeri amb la llum del dia és al·lucinant. Sembla que estigués a

la selva tropical perquè com que és ombrívol i molt humit hi ha molta vegetació i a més hi ha aigua caient per la vertical. Havent-nos reunit tots a baix, comencem a entrar a la cova. Després de passar unes rampes amb fort corrent d'aire, algun pas estret i passar un tros de riu arribem a una cascada subterrània que es precipita des del sostre. El tram següent es transforma en barranc aquàtic. Primer intentem evitar l'aigua enfilant-nos per les parets, però a la primera sucada es deixa córrer. L'aigua està congelada perquè a fora les muntanyes estan nevades i els monos que portem no són impermeables. S'arriba a un salt d'aigua i es col·loquen unes cordes per agafar-s'hi. Ningú es vol deixar anar, el següent que se sent és un crit, i no d'alegria. L'aigua acaba d'arribar al pit i es neda tan depressa com es pot fins a sortir-ne. Més endavant, necessitem cordes per continuar i no en portem, així que tornem en-

rera. Superar el salt d'aigua es converteix en un número per a algú que acaba remullada de dalt a baix. Els més agosarats es dutxen sota la cascada. El fred comença a fer acte de presència, i més encara en el fort corrent d'aire de les rampes. A fora ja és fosc, com sempre. Els peus, els tenim com una pedra i caminar es fa difícil, però al cap d'una eternitat arribem als cotxes. La gent va quedant despullada a la carretera; més tard, vestida i, de cop i volta, tothom desapareix a dins el cotxe, amb la calefacció al màxim. Aquesta nit fem el sopar de comiat al "restaurant" del poblet i a dormir que hi falta gent.

Cal dir que va ser una de les sortides en què m'ho he passat més bé. Les cavitats van ser extraordinàries i l'ambient del grup excel·lent. Era una promesa als qui vam fer el curset d'espeleo i sens dubte gràcies per complir-la.

Xavier Galisteo

Reculls de muntanya **UNA ASCENSIÓ AL VINHAMALA**

Diuen que a la tercera va la vençuda. Aquesta podria ser una dita respecte el fet d'assolir el Vinhamala després de dos intents anteriors. En concloent, però, fou a la quarta. La primera vegada va ésser el 1957. Teníem la base a la vall d'Ordesa, lloc on una nombrosa colla de la Talaia tenia plantat el campament. Des d'ací es feren diverses sortides recorrent els més significatius indrets de la zona, inclosa una ascensió al Mont Perdut. S'havia projectat anar a Gavarnia, tot creuant la bretxa de Roland, i pujar per la vall d'Ossoue i... Fou només una intenció perquè, ben mirat, era un pont massa llunyà pels diversos factors que arrambaren la idea.

El 1960 ja tornem a rondar

pel massís de les Tres Soretes. Aquesta vegada també hi participà un bon grup (disset) d'excursionistes que, de moment, teníem parat el campament vora l'ermita de la Mare de Déu de Pineta, aleshores amb molt poca gent pels voltants.

En un dels primers dies d'estada es pujà d'una tirada fins al Mont Perdut passant pel coll del Cilindre. Quan ja es feia fosc, cercàrem recer al costat de l'estany de Marboré, un bivac sota unes roques i unes uralites d'una barraca derruïda des d'on se sentia, en el repòs de la nit, el ronc gemec d'algun sèrac movent-se en la glacera nord. Al dia següent, vorejarem l'estany i ens enfilàrem a la bretxa de Tucarroja, amb el seu

refugi emplaçat en l'estreta cresta fronterera i ensems repartit meitat i meitat a cura de cada estat. Hi havia el propòsit de descendir vers el circ d'Estaubé i seguir cap a Gavarnia per mirar de fer el Vinhamala, però... Vam observar la vessant francesa i vam comprovar que el couloir s'escolava per un fortíssim pendent de neu estovada i solament dúiem tres parells de crampons i... Un raonament prudent deixà l'empresa per a un altre moment. Fèrem marxa enrere (amb alguna protesta) i davallàrem a Pineta perquè la travessada era llarga. S'acabaria a la vall d'Aran, després de prendre el pols al Pocets i ascendir a l'Aneto.

Ja hi som, a l'any 1961. Entre els objectius de la sortida estiuenca estava inclòs el Vinhamala, i el grup d'aquella hora era constituït per sis excursionistes de l'Agrupació. Escalona fou l'inici de la travessada i, durant dos dies, remuntàrem el canyon d'Anyiscle per sortir al capdamunt pel coll de Goriz o d'Arrablo vers la vall d'Ordesa, la qual davallàrem fins al Pont dels Navarresos. Estiguérem un dia acampats per allí a prop, a fi de prendre un descans i acabar de coordinar la programada arrencada cap al Vinhamala; aquest torn, pel vessant del Pirineu aragonès.

Com que hauríem de romandre uns dies lluny d'un lloc

Campament a la Vall d'Ara, l'agost del 1961, abans d'intentar el Vinhamala. Foto: C. Coromines

MASSÍS DE LA COMACHIVOSA O DEL VINHAMALA (VIGNEMALE)

habitat, vam procurar, amb pre-
visió, proveir-nos d'uns queviur-
es -com potser el volum d'un
sac de pa- i, a tal efecte, a Tor-
la, vam convenir el servei d'un
mosso que, conduint un mul i
una petita somera, ens trans-
portés tota la impedimenta fins
al lloc determinat.

A l'endemà dels preparatius, emprenguérem la marxa per la vall de Bujaruelo. Alleugerits, sense el pes de les motxilles, es podia gaudir, distès, del paisatge.

satge admirable. La boscúria, el remoreig del riu Ara, els imposants espadats dels Gabieto. En passar per Sant Nicolau de Bujaruelo, l'últim lloc amb presència humana permanent de la vall, un membre de la reduïda guarnició que controlava la frontera propera preguntà a on ens dirigíem i quan ho va saber remarcà: "cuidadito en cruzar la frontera". Continuàrem fent camí. Al jove noi de Torla, li havíem indicat on volíem acam-

par i ens aconsellà un sector on la llenya era propera. La informació de què disposàvem provenia d'un mapa de la zona i d'una ressenya publicada en un butlletí excursionista. Al migdia, arribàrem a final de trajecte, uns planells situats a uns 1900 m d'altitud i a una prudent distància sobre la riba esquerra del riu. En acomiadar-nos del nostre guia, muntàrem les tres tendes que portàvem i, quan vam acabar de fer-ho, es

A l'esq. Antoni Ordovás plegant les cordes després d'haver abandonat l'intent al Montferrat. A la dr., la cara nord del Vinhamala amb la Pique Longue, el couloir de Gaube i la glacera des Oulettes. Foto: A. Andreu

presentaren quatre excursionistes. Venien d'una vall tributària i mentre dos d'ells (que, per cert, eren de la nostra ciutat) s'entornaven al poble, els altres dos, que pertanyien a la UEC, quan van saber el nostre pla, van quedar-se per emprendre conjuntament l'ascensió al cim. No hi havia temps per perdre; érem al peu de la nostra muntanya. Al vespre, deixàrem l'equip enllestí per sortir de matinada.

El dia va néixer diàfan i un cop carregat el necessari marxàrem aigües amunt de l'Ara. Els amics Pere Molins i Ignasi Guardiola romangueren al campament; per la seva juvenesa, en aquesta ocasió, es quedaren a la reraguarda. Mitja hora més tard, trobàrem a la dreta l'enforcall del barranc de Labaza i el seguírem; el vam confondre pel barranc Vinhamala, uns tres quilòmetres més amunt i que s'origina ben a prop del cim, marrada que ignoràrem fins passades les vacances.

En començar a pujar pel senderó de la vora esquerra, aquest s'enlairà de seguida i tenia l'aparença d'estar molt poc fressat. Sortint del bosc (pi ne-

gre), la traça quasi desapareixia i s'havia de seguir per intuïció, segons el relleu de les terrasses; a la part superior, s'anava veient una muralla impressionant. Vam ascendir gairebé mil metres; aleshores, la barrancada s'obria i formava una espècia d'olla. Un caos de blocs erràtics, detritus d'antigues glaciacions, recolzaven una gelera perenne. A sobre, tancava l'horitzó la grandiosa paret, corbada en la seva amplada, semblant al mur de contenció d'un embassament gegantí. Una fissura ratllava en biaix tota la seva alçària. A la vessant oposada, la glacera d'Ossoue, la via normal, la Gascunya.

La muntanya guarda encrespats molt especials; aquell paratge, però, retenia una primigènia desolació, percepció que deu anar d'acord amb l'ànim de cadascú. La muntanya no és motiu de repte per a ningú o no ho hauria de ser com una competitiva finalitat. Existeixen de fa molts milions d'anys i romandran més que els éssers vivents.

La nuesa dels seus dominis, la inaccessibilitat, invita,

però, amb una dosi d'humilitat, a descobrir un món de sensacions i de bellesa, encara que sigui pagant a volts amb el preu d'algun patiment conseqüentment acceptat. Un cost compartit amb la valuosa cohesió d'unes companyonies.

D'ací estant no es veia cap mena de fita o rastre que indiqués que, de tant en tant, es transités per l'indret i ens va estranyar. Aquestes quatre pedres que fiten les altes rutes són una mica com la veu d'anònims predecessors que et volguessin dir: —Vas encertat, amic!

Mentre fèiem un mos, examinàrem l'emmurallat entorn per esbrinar algun pas, una via "normal" que ens dugués a la cressallera. Un soroll de pedres caigudes ens va distreure; un escamot d'isards s'escapolia per un estretíssim ribet damunt l'estimball. L'exploració visual ens va decidir que, per sortir d'aquell cul-de-sac, el més factible era grimpar per una bona pala de neu que atenyia la base d'un exigü couloir, una canal de neu, d'on arrencava un esperó que en la part de dalt es feia indefinible per una sèrie de xeme-

neies que sortien a la carena. Suposàvem que feien cap al Cerbillona o el pic del Clot dera Hount. De fet, aquella via anava de dret al pic de Montserrat, tots els cims de més de tres mil metres que formen el massís.

Arribats sota el canaló amb els dos "cordinos" que dúiem, combinàrem dues cordades: la de davant, integrada per qui ho comenta i els excursionistes barcelonins Carles Coromines i Marià i, la següent, la constituïa Abel Andreu, Salvador Malras i Casimir Massana. Amb compte, flanquejàrem per sota el voladís de la llengua de neu que projectava el gens fiable canaló i continuà l'ascensió per uns replecs de roca blanca i segura que acabaven en un contrafort molt dreturer. Anàvem guanyant altitud, però la roca, ara vermellova, es tornà inconsistent i creà desconfiança. Els dos grups pujàvem uns metres de separats i en algun tram fèiem comentari de la situació. Temp-tejant els nombrosos relleus, els aparents més nobles, progressàrem fins abastar un replanet inclinat, lliscadís, amb un gros bloc solt. A la vora, hi havia una

foranca encastada en el si de la muntanya que vist des del fons de la vall podria parèixer —segons la disposada ficció— l'ull d'un ciclop esguardant un clos privat. Amb tot, només hi havia espai per reunir-se el primer grup. Deuríem estar a uns 3100 m i encara en faltaven cent d'escassos per abordar la carenada. Per la dreta, s'havia excel·lit el petit couloir, el canaló de neu, i a l'esquerra, la gran paret es redreçava fins al final. Restava per escollir unes xemeneies de dubtosa fiabilitat, al menys per superar-les en lliure dintre de la nostra experiència. Si haguéssim dut unes clavilles sempre donen més seguretat. Superar dificultats sense emprar un material adient implica posseir un provat domini en aquest camp i hom se n'ha d'adonar quan el límit adverteix a la precaució.

Una cordada de tres components pot tenir l'efecte de ser més segura, però també li priva més mobilitat. Allò per on tiraven no era un vial atractívol, ni semblava de bon tros que fos una ruta natural. Hom té els seus dubtes que fins aleshores ningú no s'hagués interessat

per enfilar-se per aquell escarpat.

En aquests afers, el temps corre que vola i el dia es girà calorós i enterbolit. Una negror compacta que s'aproximava pel costat d'Espelunz i Panticosa va fer la balançada. Ens va saber greu, però previ parer de la colla decidírem abandonar. Si l'ascensió havia estat entretinguda, només pensar en desfer el camí ens donà inquietud. Durant el descens, malgrat posarhi els cinc sentits, la corda dels de dalt pressionà en un ressalt i es despreguà una pedra gran-deta que, després de fregar la cuixa d'en Marià, s'estavellà en l'escàs relleix on posava els peus en Casimir (Miro), dispersant-se els fragments vessant avall. Extremant els moviments, que vol dir lentitud, ens aplegàrem a la base del canaló on s'alleujà la tensió i, després de prendre un quelcom per recuperar energies, davallàrem pel barranc sense perdre temps. En Marià se'n ressentia del cop rebut i calia adaptar-se al seu pas, perquè en sentia molèsties. Quedaven mil metres de baixada, es feia tard i el cel s'havia ben encapotat. Llampegava. I com

Els protagonistes del relat que assoliren el cim del Vinhamala el 13 d'agost de 1961. Fotos: A. Andreu

Ascens i descens del Vinhamala per la glacera d'Ossoue. Fotos: A. Andreu

era d'esperar, esclatà la tempesta i un seguiment de trons retrunyien en l'esma. Aigua, capelines, i amb el llumet de les llanternes, vora les deu del vespre desembocàrem a la vall de l'Ara. El centellejar dels llampecs descobria vers enllà les tendes del campament on els nostres joves estaven un xic encongits.

L'endemà la disbauxa elèctrica s'havia calmat, però plovia intermitentment. Els companys en Carles i en Marià hagueren de regressar a la seva ciutat. Els tres dies següents continuaren plujosos amb alguna curta treva. Recollits a dins del xopluc vam romandre impacients amb l'esperança que aclarís. Les provisions que vam transportar resultaren providencials. El quart jorn en bufar vent del nord, aparegué serà; era la darrera ocasió i marxàrem d'hora. Remuntant la llarguíssima vall de l'Ara fins a la seva capçalera la cranàrem pel coll de Mulets (de les Mules), davallant per la vessant francesa de la Gasconya, vers la Gavà de Gaube, amb el seu famossíssim "cou-

loir", la glacera des Oulettes, l'admirable paret de la Pique Longue... Un cuidat sender ens duia al refugi de Bayssellance del C.A.F.. L'establiment estava desproveït de queviures; a causa del temporal l'helicòpter subministrador havia restat immobilitzat. Una dormida a la llitera i a punta d'alba ja som dempeus en terra. I agafant la ruta normal ens enlairàrem per la morrena i, a la fi, la glacera d'Ossoue, món de gel, pariona com les dels Alps, encerclada dins d'una ferradura de cims de tres mils. Els companys en "Miro", en Salvador, l'Abel i el que ho descriu ens lligàrem (en Pere i l'Ignasi eren al campament) i ascendint per la traça que vorejava les nombroses esquerdes tocaven el peu del vèrtex. Una última pujada enèrgica pel roquissar i guanyàvem la Pique Longue punt culminant del Vinhamala, o la Comachivosa d'ací a l'Aragó (el Vignemale en francès). Sota un sol resplendent, una panoràmica superba, amb el pic de Monferrat a l'altre costat de la glacera i darrera seu l'enigmàtica paret, on feia pocs dies

vàrem viure unes hores tenses d'emocions.

Un escarrit afegit per acabar l'excursió. Recuperades unes andròmines al refugi, el camí seguí a l'inrevés fins el campament on en Pere i l'Ignasi ens aguardaven impacients. Desmuntar les tendes i tots plegats famolencs, arribàrem a Torla a les deu de la nit acusadament "tocats". Sopar de fonda i llit de palla. Sortint de la vall al migdia s'havia de pernoctar a Lleida per desembarcar al dia següent, a mig mati, al Garraf.

Transcorreguda una setmana vaig rebre una carta d'en Carles la qual deia què, a la biblioteca de la seva entitat havia consultat un detalladíssim mapa francès escala 1:20.000 i en treia la conclusió... "Si per allí haguéssim assolit la cresta i, després bé seguint-la, o bé per la glacera del Vignemale, tindríem ara en el nostre haver una "primera", cosa que dubto una mica, però, que no seria res d'estrany..."

Antoni Ordovàs

MOSTRA DE BOLETS

17 edició

L'exposició de bolets constitueix un dels actes més tradicionals de l'entitat dels que tenen lloc durant l'època tardoral.

Aquest any, amb molt de fred i una mica amoïnats per si trobaríem material per exposar, ens reunírem la tarda del dissabte 21

de novembre per tal de preparar l'exposició. Comprovàrem aviat que no estariem mancats d'espècies comarcals ja que Josep Blanes i Lluís Daviu havien anat a la seva recerca i ens portaren llenegues (*Hygrophorus limacinus*), llémenes (*Hydnum repandum*), llores (*Russula torulosa*), garlandins (*Tricholoma caligatum*), rovellons (*Lactarius sanguifluus*), gites de bruixes (*Clathrus ruber*), cames de perdiu (*Chroogomphus rutilus*), carlins (*Hebeloma edurum*), fredolics (*Tricholoma terreum*), rossinyols (*Cantharellus cibarius*), peu de rata gris (*Clavulina cinerea*), mares de rovelló (*Peckiella lateritia*) i també l'única espècie tòxica de la mostra: la *Galerina marginata*, de talla petita, que creix sobre les restes de fusta de pi i avet, amb principis tòxics semblants als de la farinera borda (*Amanita phalloides*).

Pel que fa a les espècies aportades per la Societat Catalana de Micologia, destaquem, de la classe ascomicets, el bolet de greix de tardor (*Gyromitra infula*), que té un barret molt irregular, en forma de sella de muntar, de color bru rogenc; surt tant en boscos de coníferes com de planifolis, entre les moltes i la fusta en descomposició. Cal ser prudent a consumir-lo, ja que conté unes substàncies anomenades giromitrines que poden causar intoxicacions, però que es poden evitar si els bolets s'han assecat o s'han bullit, sempre que llenquem l'aigua de cocció, perquè

Aspecte parcial que oferís la sala d'actes de la Talaià amb la 17a mostra de bolets. Foto: Farriol

aquestes toxines són volàtils i hidrosolubles. D'aquesta mateixa classe, cal també ressaltar la casoleta vermella (**Sarcocypha coccinea**), que presenta uns cosos fructífers en forma de copa, de color vermell; creix durant els mesos freds, en grups nombrosos, sobre branquetes mortes d'arbres diversos.

Pel que fa als basidiomicets llenyosos (cos fructífer de fusta) mencionem el bolet de soca (**Phellinus torulosus**), molt freqüent al nostre país sobre soques tallades; **Lenzites betulina**, de forma semicircular i sense peu, molt comú a la tardor sobre branques de diversos planifolis, especialment del bedoll, i la pipa (**Ganoderma lucidum**), que creix al peu de troncs morts o soques tallades, sobretot de caducifolis, en els quals provoca un podriment blanc. Aquests bolets, a causa de la seva textura, no tenen cap valor culinari.

Dels basidiomicets carnosos, observarem el mariner (**Boletopsis leucomelaena**), un bolet ca-

racterístic perquè té un barret negre amb la seva part inferior coberta de porus de color blanc, una olor agradable i un gust amargant. Es troba a les pinedes i no té valor comestible perquè la seva carn amarganteja. També destaquem el terrandós vellutat (**Lactarius vellereus**) que és molt fàcil de reconèixer pel seu barret gros vellutat de blanc en forma d'embut, amb llet blanca (làtex) poc abundant; la bromosa (**Lepista nebularis**), amb el barret de color gris, gran i carnós, els exemplars joves dels quals són comestibles després d'una bona ebullició, i el carboner gros (**Russula nigricans**), blanquinós al principi, però que després es va enfosquint fins a quedar totalment negre.

Finalment, esmentarem els bolets del grup dels gasteromicets, on és curiós de conèixer, en alguns grups, la dispersió de les espores: algunes d'elles aprofiten les gotes de pluja, la petjada d'algun animal o dels insectes per escampar-se. Entre els

bolets més "olorosos" destaquem el cranc (**Clathrus ruber**), d'olor desagradable, semblant a la carn descomposta, caràcter que aprofita aquesta espècie per atraure els insectes, al cos dels quals queden les espores enganxades i d'aquesta manera són dispersades posteriorment. També d'aquest grup veiem els niuets grocs (**Crucibulum laeve**), que es poden trobar sobre diferents substrats llenyosos i que aprofiten les gotes de pluja per a dispersar les espores; els pets de llop (**Lycoperdon perlatum**), freqüent al sòl, en tota mena de boscos, comestible de jove, quan és blanc, abans de madurar les espores -quan té les espores madures, surten per simple pressió sobre el seu carpòfor o també aprofitant la petjada d'algun animal-, i les estrelles (**Geastrum triplex**), bolets una mica rars, que surten als boscos de caducifolis a la tardor. No té valor com a comestible.

M. Carme Barceló i Martí

Crònica del "cotarro" talaïenc

37è APLEC DE TARDOR A LA MASIA D'EN CABANYES (18.10.98)

Tot i que no confiàvem massa en reeixir d'aquest Aplec, sembla que tot i no oferir un programa amb massa incentius sinó més aviat basat en els actes tradicionals, ens en sortírem prou bé i hi hagué força participació.

Només l'horari resultà un tant amuntegat i alguna novetat com l'actuació dels Falcons es ficà entremig de les Sardanes i els Castells, endarrerint sobre tot aquesta darrera. Si més no, cal dir que totes foren prou llúides, ja que a les sardanes feia anys que no vèiem ballar tanta gent, i els Falcons de Vilanova, que durant una temporada vam veure assajar al nostre local, s'estrenaven amb un munt d'impecables figures que es premiaren amb força aplaudiments. Els Bordegassos, per bé que no portaven el "carro gros", feren una gran actuació descarregant-ho tot sense cap "llenya".

Anteriorment s'havia fet el "Cross" organitzat com sempre pels atletes vilanovins i comptà amb una bona participació i una correcta organització. L'exhibició de l'Escola de Puntaires del Garraf va tenir una gran expectació d'entusiastes de les puntes de coixí. També la canalla tingué el seu clàssic concurs de dibuix, el qual per ara no decau.

Però hi havia coses que no s'havien pogut incloure en el programa per manca d'organitzadors; així la carrera de BTT no es va realitzar, ni el concurs de figures de fang, i fins i tot, vista la feina que ens donava, l'orga-

nització no va obrir el bar, concertant les consumicions amb l'establiment que es troba a la zona de bosc.

A l'hora de dinar, no podien faltar les clàssiques paelles que cada col·lectiu cuina per als seus inscrits. A la tarda, fora de la xocolatada per a la canalla i el trencar l'olla, no hi havia cap acte previst, però una bona colla, sobretot de Bordegassos, s'encarregà d'engrescar l'ambient jugant a allò que uns diuen "cavall fort", altres "fava de burot" i altres acaben dient un castellanitzat "churro-mediama-mangotero". Tan entusiasmats estaven que gairebé van fer foc i ni es pogué cantar l'hora dels adéus de cloenda.

Un aplec més on s'hi perden diners, encara que després alguna subvenció arriba. Preferiríem que l'entusiasme i la participació el fes autosuficient. Encara que enguany ha anat prou bé, continuem creient que cal una total renovació de l'Aplec.

EL NOSTRE PRESIDENT ACONSEGUEIX EL DOCTORAT EN QUÍMICA

D'ara endavant, quan saludeu el "presi" tracteu-lo de Dr. Butí. Doncs sí, aquesta fita tan esperada per ell i tots els qui l'envolten, va tenir lloc el passat 27 de novembre i davant el tribunal corresponent va defensar la seva tesi, el nom de la qual no ens atrevim a transcriure donada la retorçada definició tècnica, que els mancats dels seus coneixements manifestem no entendre en absolut.

Després de molts mesos de recerca i estudi, en Salvador Butí aconsegueix la culminació de la

seva carrera professional, per la qual cosa i des d'aquestes pàgines el felicitem ben cordialment en nom de tota la redacció i, evidentment, de tota la Talaia.

INTERSPORT OLÀRIA CELEBRA LA FESTA DE L'ESQUÍ

Convidats per Intersport Olària, un dels nostres proveïdors habituals de material esportiu i anunciant d'aquesta revista, els socis de la Secció d'Esquí pogueren assistir el passat 19 de novembre a la Festa de l'Esquí, que se celebrà a la Discoteca Fenit, on un equip del Gimnàs Miró oferí una exhibició de Hip-Hop i Funky, alhora que diferents models presentaren les novetats de la temporada, tant en roba d'esquí com en botes i esquís on destacaven les versions "carving", modalitat que encara no està implantada a casa nostra.

Amb un bon ambient, la festa finalitzà amb sorteigs d'obsequis de material d'esquí.

LA TARGETA DE LA FEEC PER A L'ANY 99 PORTA NOVETATS

Amb un increment del cost de la vida respecte de l'any anterior, tornem a tenir les targetes i assegurances de la FEEC a la vostra disposició.

Amb les modalitats i preus similars als de la darrera temporada, hi ha algunes novetats a destacar, com ara que la canalla de 6 a 12 anys podran gaudir d'una assegurança per només 500 pessetes anuals, que els cobreix excursions, camps, marxes, senderisme, amb

Crònica del "cotarro" talaienc

una responsabilitat civil de fins a 10.000.000 de pessetes i les mateixes cobertures que les d'un adult amb la pòlissa de la categoria A.

També s'han augmentat les cobertures per accident i, sobretot, les de rescat, que tenen un cost molt elevat, sobretot als Alps. Les despeses cobertes per rescat han passat, en les targetes de la modalitat D i E, de 750.000 ptes. a 1.500.000, i per a invalidesa, d'1.000.000 a 2.000.000 de ptes.

No cal dir que us recomanem que us federeu per tal de cobrir qualsevol accident a muntanya, i no només per a les activitats d'alt risc, sinó també per a les sortides de baixa i mitja muntanya, perquè amb una quota mínima estareu assegurats tot l'any.

NOTÍCIES DEL REFUGI BALDRIC

A causa de la mort el passat estiu de la Sra. Rosa Pont, usufructuària de Can Baldric, de Nevà, que durant gairebé 40 anys ha estat el nostre refugi, ha resultat que els hereus i propietaris estan interessats en utilitzar aquella finca, després que en tenir-la rellogada durant tot aquest temps la Talaia l'ha millorada considerablement, tant en serveis com en manteniment. Si més no sembla que encara el podrem utilitzar fins a final de l'any 2000, ja que els propòsits dels propietaris és fer-hi reformes llavors.

Mentrestant, per començar a acomiadar-nos de tan entraanyable edificació, els que encara no l'han feta servir mai com a refugi potser que s'hi acostin i

aprofitin per fer un tomb per Costa Pubilla i el Cogulló, o bé arribar-se fins al Niu i podran veure que can Baldric ha estat una base immillorable per realitzar excursions pels primers contraforts pirinencs.

PRESENTACIÓ ITINERANT DE "LES MASIES DEL GARRAF", UN LLIBRE DE PAU ROIG I ESTRADÉ

Una multitudinària excursió el passat 8 de novembre serví com acte de presentació d'un llibre que sota el títol de LES MASIES DEL GARRAF, de Pau Roig i Estradé, publicava EL CEP I LA NANSA Edicions, conjuntament amb el Consell Comarcal del Garraf i l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, com a primer número de la Col·lecció de l'Arç al Traç.

En aquesta presentació també hi col·laborava la Talaia amb diversos parlaments per part de significats socis nostres i en l'organització de l'excursió. Al mateix temps hi va col·laborar Prisma Galeria d'Art, regentada també per un benvolgut soci nostre.

Quatre masies eren les fites d'un itinerari que conduí la gent que hi va prendre part a través de les històries respectives de cadascuna de les edificacions. Així, després de trobar-se tothom a la nova plaça de la Peixateria, s'arribaven fins a la Torre de l'Onclet on el Vicenç Carbonell il·lustrà amb encertats comentaris que ja havíem reproduït en aquesta Revista, per continuar fins a la masia Samà on parlà el nostre president Salvador Butí amb el contrapunt carto-

gràfic de les dades que comentà el Toni Sagarra. Es passà després per la Masia Sardet on el Jaume Marsé en glossà diversos aspectes, i finalment s'arribava a la Masia d'en Cabanyes on en Francesc X. Puig Rovira traçà una panoràmica històrica d'aquesta singular edificació.

La cloenda de l'acte anà a càrrec del regidor de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú Josep Ll. Vidal i de Sixte Morat, president de l'àrea de Cultura del Consell Comarcal del Garraf.

La veritat és que fou un acte que resultà molt reeixit i que la fórmula itinerant serví per il·lustrar perfectament les descripcions que el llibre d'en Pau Roig recull en les seves pàgines. Que per molts anys puguem col·laborar en excursions com aquesta.

CURS DE PREPARACIÓ FÍSICA I ALIMENTACIÓ PER A ESPORTS DE MUNTANYA PATROCINAT PER LA FEEC

Aquest desembre passat i concretament els dies 11 i 12, tingué lloc a Vilanova i la Geltrú un curs intensiu de PREPARACIÓ FÍSICA I ALIMENTACIÓ PER A ESPORTS DE MUNTANYA, organitzat dins l'àmbit de la IIIa Regió (Vegueria) Penedès-Garraf de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya FEEC.

Tot i que els darrers dies no semblava que es podia realitzar per manca d'inscripcions, finalment es va solucionar favorablement amb 12 inscrits, dels quals, excepte dues de les inscripcions que vingueren de Vilafranca, tots foren de la Talaia.

Crònica del "cotarro" talaienc

Va portar la direcció del Curs l'instructor de l'ECAM Ricard Vila, que alhora és entrenador esportiu i preparador físic. Les lliçons teòriques es realitzaren a les pistes municipals d'atletisme. Les lliçons versaren sobre Resistència, Força, Potència, Flexibilitat, Entrenament, Alimentació bàsica, etc. i foren molt ben comentades pels cursetistes, tenint present que molts fracassos a la muntanya provenen d'una manca de preparació física i alimentària, i que tot sovint no es tenen en compte aquests principis.

Ben aviat s'anuncien nous cursets patrocinats per la nostra FEEC on el nostre jovent hi podrà participar. Us hi esperem!

TAMBÉ PODEU ADQUIRIR LA TARGENEU 98/99 DEMANANT-LA A LA SECCIÓ D'ESQUÍ

Com cada any podeu tramitar la targeta i assegurança dels esquiadors amb els mateixos avantatges de l'any passat. Demaneu la inscripció a la Secció d'Esquí i previ pagament del seu import, la Federació d'Esports d'Hivern us remetrà al cap de pocs dies la tarja al vostre domicili. Salut i bona esquiada!

A UN BON ESQUIADOR BERGUEDA

Ens hem assabentat que Jordi Ferran i Clemente ha mort. El coneixíem de molts anys enrere, quan sovintejàvem els Rasos de Peguera en les nostres anades per practicar l'esquí. Jordi Ferran, sens dubte, fou un destacat esquiador que, juntament

amb altres dels seus companys del Club d'Esquí Berguedà, ensenyà i assessorà el grup d'esquiadors de la Talaia que pujàvem de Vilanova per practicar aquest esport de la neu que, aleshores, anava estretament lligat amb el fet de l'excursionisme.

El refugi dels Rasos, el seu ambient d'amicable companyonia envoltat d'indrets assequibles, entranyables. Presències humanes entre les quals ens honorava comptar amb l'amistat del bon amic Jordi.

Que els seus familiars rebin la nostra prova d'afecte i de record.

ELS DIVENDRES CULTURALS A LA NOSTRA SALA D'ACTES

Ja engegada l'activitat dels habituals divendres culturals, començarem aquest trimestre el passat 2 d'octubre amb unes diapositives comentades per l'Agustí Poch com aperitiu dos dies abans d'una excursió de començament del curs dels GR cap al País Valencià. La projecció portava per títol LES FESTES DEL SEXENNI A MORELLA, ciutat on aniríem el següent diumenge, i versà sobre les festes que se celebren cada sis anys en aquesta singular ciutat medieval emmurallada, on deixà la seva empremta Jaume I el Conqueridor.

El 9 d'octubre hi hagué una xerrada il·lustrada amb diapositives a càrrec de Josep Marrugat, que sota el suggerent títol de LA VERITAT SOBRE EL TGV ens explicà totes les característiques del projecte del Tren de Gran Velocitat i dels estralls que causarà en el territori, especial-

ment en la zona del Penedès. Tanmateix ens explicà les gestions i les campanyes que estan realitzant els membres de la Plataforma per una Alternativa al Tren d'Alta Velocitat, PATAV, incloent-hi manifestacions, protestes, intents d'entrevistes amb polítics, recollides de firmes, intents de campanyes de premsa i mitjans audiovisuals que han estat silenciades i vergonyosament censurades. Només calgué veure les immenses queixalades al terreny que requereix aquest mitjà de transport, i que les diapositives mostraven amb tota cruïra, per estar plenament d'acord amb ells i assegurar que no cal aquesta obra faraònica i la desorbitada despesa que comporta. Es podria utilitzar en altres millores del transport per a tots els ciutadans.

El dia 16 d'octubre, tot i que fou organitzada per la Secció de Cultura, la projecció que va realitzar el Lluís Ràfols era enfocada especialment per als 'alta-muntanya-ferits', puix es tractava del reportatge d'una ascensió himalaïenca que portava per títol ASCENSIÓ AL CHO-OYU PER LA VIA FREE TIBET. La projecció, molt ben documentada i comentada per aquest expedicionari, resultà curta per tota la tribu escalatòria que omplia la sala d'actes i que premià amb forts aplaudiments. I ja el següent divendres, 23 d'octubre, el nostre president Salvador Butí, reconegut catarista, ens presentava EL CAMÍ DELS BONS HOMES, just en vigílies d'encetar el camí que va de Queralt a Montsegur per part de la nostra Secció de

Crònica del "cotarro" talaieenc

Senders. No cal dir que l'extensa erudició que el nostre president posseeix sobre la qüestió càtar féu que el nombrós públic que omplia la sala sortís totalment motivat i decidit sobretot a recórrer els llocs històrics per on passaren els Bons Homes. Els aplaudiments culminaren una excel·lent conferència.

El darrer divendres d'octubre, dia 30, dos actes tenien lloc a la nostra sala social. Primer es féu una projecció del Curset de Fotografia Subterrània organitzat pel GET, alhora que s'atorgaven els certificats de participació en el curset. A continuació començaren en una doble actuació per una banda el Concurs de Panells i per altre es començaren a torrar les castanyes en una barbacoa situada al pati per celebrar la Castanyada Social. Un jurat decidí entre els diversos participants quins eren els millors panells: de pinyons, d'ametlla i el més original, que ben aviat foren engolits junt amb les castanyes i bons porrons de cava. Una bona festa que esperem poder celebrar en anys consecutius.

Començaríem el novembre el divendres dia 6 amb una xerrada a càrrec del conegut lingüista i escriptor Albert Jané sota el títol EN EL 50è ANIVERSARI DE LA MORT DE POMPEU FABRA, Jané ens explicà amb molts detalls qüestions de la trajectòria del mestre Fabra i molts dels aspectes lingüístics que ell impulsà.

El divendres dia 20 teníem un compromís amb la Tardor, i fou a través d'una xerrada del conegut biòleg i gastrònom Francesc Murgades, que amb LA

GASTRONOMIA A LA TARDOR: LA CUINA DELS BOLETS ens explicava amb la seva peculiar forma d'entendre la cuina les anècdotes i punts de vista al voltant del menjar, dels bolets, de la tardor i de diverses coses més que conformen l'art gastronòmic. Fou premiat amb càlids aplaudiments pel nombrós públic que omplia la sala. I si el divendres parlàvem de la gastronomia dels bolets, el dissabte i diumenge següents tenia lloc la ja tradicional MOSTRA DE BOLETS, que celebrava la seva 17a edició. Tot i l'escassetat d'exemplars i l'avançat de la temporada, encara es pogueren reunir prop de 80 espècies, una part de les quals foren de la comarca recollides per socis nostres i la gran majoria aportades pels membres de la Societat Catalana de Micologia, que any rere any col·laboren amb la Secció de Cultura per a aquesta exposició.

El 27 de novembre fou l'Ignasi Puig el qui féu una xerrada acompanyada de diapositives i que amb el títol ISLÀNDIA: TERRA DE FOC I GEL ens mostrava aquells deserts artics amb una geografia plena de brolladors de vapors i grans extensions de geleres. Una interessant experiència que fou relatada pel conferenciant i premiada amb forts aplaudiments.

I al desembre començaríem el divendres 4 amb una xerrada que portava per títol VIVÈNCIES D'UN EXCURSIONISTA ABANS DE LA GUERRA A VILANOVA, que anà a càrrec del polifacètic Oscar Martí, i que explicà a la concurrència les múltiples experiències i anècdotes de les seves sortides. El següent

divendres, dia 11, amb una conferència il·lustrada amb diapositives ens fou explicat d'una forma molt tecnificada i especialitzada, alhora que també de forma molt entenedora, LES PÀTINES DE LA PEDRA: CINGLERES I MONUMENTS, una lliçó magistral a càrrec del professor de la Facultat de Geologia de la UB, en Màrius Vendrell. Les diverses capes que es dipositen tant en monuments de pedra com en les roques de les nostres muntanyes i que li canvien l'aspecte, de vegades protegint-les d'altres agressions o d'altres fent-la malbé i facilitant la seva descomposició. Després d'un estol de preguntes la conferència es cloqué amb càlids aplaudiments.

I ja per finalitzar l'any, calia celebrar-ho com cal. I així fou, ja que el divendres dia 18 hi hagué el LLIURAMENT DE MEDALLES DE 25 ANYS DE SOCI I LA FELICITACIÓ DEL NADAL. Enguany, però, una particularitat canviava l'inici de la festa, ja que li tocà engegar l'acte al sots-president Josep Blanes donat que aquesta vegada, a un dels qui corresponia una de les medalles del 25è aniversari com a soci era precisament al nostre president, Salvador Butí.

Després de repartir les medalles i felicitar les festes a tots els socis, el sots-president cedí la paraula al president. Que donà les gràcies i explicà la seva vinculació a la Talaia i a l'excursionisme a través de les sardanes i la cultura. Tot seguit, com sempre, la festa finalitzà amb degustació de torrons i regada amb cava del país, festa que s'allargà en una animada tertúlia.

*Activitat
d'alta
muntanya*

X COPA CATALANA DE RAL·LIS DALTA MUNTANYA

Tot va començar un divendres quan em dirigia al bar de l'entitat. En passar per davant de la cartellera d'activitats, vaig veure penjat el cartell de la X Copa Catalana de Ral·lis d'Alta Muntanya. Jo n'havia sentit a parlar alguna vegada i, fins i tot, havia pensat a participar-hi, més que res pel fet de provar-ho i veure què passava. Bé, el fet és que m'hi vaig apuntar, fent parella amb el Josep Bertran: l'equip ja estava format.

**14 de juny de 1998. 1r ral·li:
Porté Puymorens
(Sports de Montagne en
Cerdagne Capcir)**

És el 13 de juny. Arribem al càmping municipal de Porté Puymorens i, només sortir del cotxe, decidim parar la tenda perquè la tarda es presenta ennuvolada i fa fred.

Ens dirigim a l'edifici de re-

cepció per fer les nostres inscripcions a la categoria d'or i escoltar el breifing que es celebrarà a les 7 de la tarda. Un cop acabada la reunió, ens dirigim a la tenda per sopar un miserable entrepà i posar-nos a dormir, ja que l'endemà ens hem de llevar a les sis.

Són les 7 del matí; comença la prova. Tots els participants surten amb neguit per poder assolir una bona posició. El primer lloc on ens hem de dirigir és el pic de Font Viva (2673 m). La pujada es fa feixuga perquè transcorre per un pendent d'herba molt pronunciat i anem amb un ritme molt accelerat. El fred del matí fa una bona estona que ha desaparegut i ja anem amb l'esquena xopa de suor. Un cop al pic de Font Viva, on marquem el primer control, ens dirigim als següents cims fins arribar al pic de Coma d'or (2826 m), on ens informen que, a causa de la inestabilitat del temps i

l'espès banc de boira que envolta el pic de Puigpedrós, han decidit suspendre el pas i ens dirigim a l'arribada seguint un nou itinerari que enllaça amb el control següent. Un cop marcat el control de pas del Coma d'or, comencen els problemes: una inoportuna encigalada ens obliga a tornar un parell de quilòmetres enrere per marcar un control que ens havíem saltat. Un cop resolta aquesta cagada, entrem a l'arribada en penúltima posició i amb unes llagues als peus de P. M..

**28 de juny de 1998.
2n ral·li: Circ de Baiu
(Centre Excursionista de
Lleida)**

Són les 7.15 h del matí i es dona la sortida del 2n ral·li des del pla de Boet. El meu company i jo decidim provar a sortir corrents per avançar algunes posicions i la tàctica funciona, però al cap d'uns 300 metres jo ja arrossego la llengua per terra, així que demano al meu company que afluixi la marxa perquè jo ja no puc més. Tot seguit, continuem la marxa a un ritme més humà i ens dirigim al primer cim, el pic de Lavans (2886 m). Un cop al cim, marquem el primer control i ens dirigim a l'ascensió següent: el pic de Medacorba (2907 m). El trajecte transcorre per un paratge de gran bellesa i ens dona, encara, més ganes de continuar, a la vegada que ens dona forces. Un cop arribats al cim del Medacorba, ens dirigim al pic següent, el de la Roca Entreveçada, i ho fem desfilant per una cresta de no gaire dificultat i de roca molt bona. Un cop enfilats dalt del cim, arribem a la

El Jordi Riua i el Josep Bertran a la vall de Boet, en el ral·li del circ de Baiu. Foto: Jordi Riua.

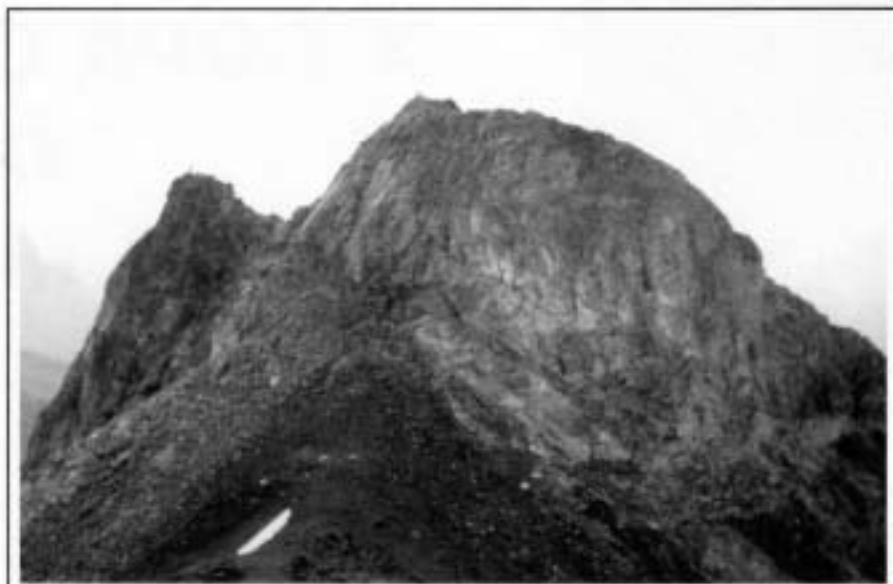
part més tècnica del recorregut, es tracta de la cresta que ens portarà a l'últim cim, el de Baiau. Aquest trajecte transcorre per una cresta bastant aèria que intercala passos exposats, en algun cas de 3r grau. Un cop superada la cresta, arribem al cim i allí marquem el control i comencem el descens fins al refugi de Baiau. El camí de baixada desfila per una canal que té una tartera de pedra molt fina. Després d'una trencada de genolls, agafem un camí que ja és pla fins a l'arribada.

**5 de juliol de 1998. 3r ral-li
i 1r campionat de Catalunya:
Ulldeter, Carançà
(Centre Excursionista de
Catalunya)**

Som el dia 5 de juliol i, després de la sortida, ens dirigim cap al pic de Bastiments pel coll de la Marrana. En aquest cas, com que ens hem deixat part del material exigit a casa, ens hem hagut d'apuntar forçosament a la categoria d'argent. El ritme de pujada és molt fort i arribem al pic al cap d'uns 40 minuts. Un cop al primer control, situat al cim, ens dirigim a la coma de l'Infern passant per tot de pedriscalls i vessants coberts d'herba punxaguda, especialment dissenyada per fer-te aixecar d'un bot cada cop que caus de cul. Un cop marcat el segon control, decidim arriscar-nos a improvisar un itinerari que ens porti directament al pic de l'Infern per tal desgarrar alguna posició. Finalment, arribem al pic de l'Infern on ens informen que anem en segona posició i ens indiquen que el proper control ja és a l'arribada. Així doncs, ens encarem a la baixada i comencem a córrer per poder enganxar els primers. Finalment, arribem al refugi en segona posició.

**12 de juliol de 1998.
4t ral-li: Serra del Cadí
(Foment Excursionista de
Catalunya)**

Aquest recorregut va ser molt divertit perquè hi havia diversos ràpels a meitat de trajecte. A la

Els pics de Clarabide i de Gias, en el transcurs del ral·li de la vall d'Estós. Foto: Jordi Rius

El massís de Posets des de la Torre Armengaud. Foto: Jordi Rius

Vista panoràmica des del pic de Gours Blancs. Foto: Jordi Rius

vegada, també va ser molt dur a causa de les sovintejades desorientacions provocades per la gran quantitat de camins i la poca senyalització dels itineraris de baixada. El resultat daixò va ser l'arribada a la meta 30 minuts abans que tanquessin el control, amb una fam de llop.

6 de setembre de 1998.
5è ral-li: Ordino Sorteny
(Club Pirinenc Andorrà)

Era el primer ral-li que es feia després de les vacances d'estiu; es tractava d'un ral-li molt llarg i duna duresa que no esperava quasi cap dels participants. El recorregut va ser molt llarg, però, a la vegada, de gran bellesa: resseguia un feix de pics i de ports

que no baixaven dels 2500 m. La travessa començava al pont del Pintal, passava pel refugi de Rialb i pujava fins al port de Banyell, a 2528 m. Tot seguit, s'enfilava cap al pic de Port Siguier (2638 m), al pic Arial (2638 m), al pic de la Font Blanca (2903 m) -passant per una cresta una mica aèria-, al pic de l'Estany Esbalçat (2660 m), a l'estany Esbalçat (2280 m), al primer estany de Tristaina i finalitzava en un prat de l'Orri del Castell.

20 de setembre de 1998.
6è i últim ral-li: Vall d'Estós
(Agrupació Excursionista
Muntanya)

És el dia 20 i ens aixequem a la matinada, després duna capcinada d'un parell d'hores mal dor-

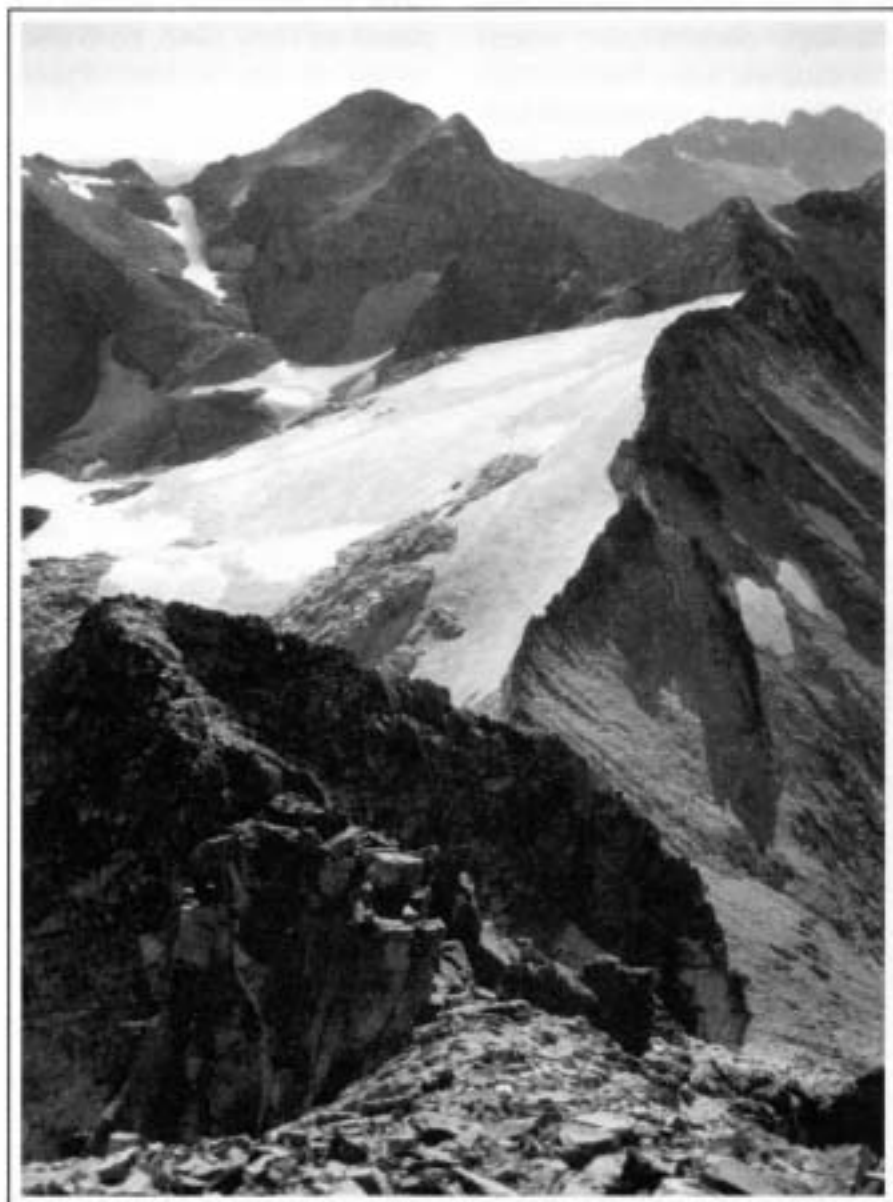
mides. Ens vestim, esmorzem i a caminar! Donen la sortida i comencem a fer ruta des del refugi d'Estós. La participació en aquest últim ral-li és espectacular! Ens enfilem a buscar el port d'O, situat a 2649 metres, per ascendir, seguidament, el que ha de ser el primer pic del recorregut: el Jean Arlaud (3065 m). Marquem el primer control; el dia és espatarrant i encara es veuen les restes del que havia estat la primera emblanquinada de la temporada. Un cop a dalt, anem crestejant i comencem a fer saltar tots els tres mils del recorregut: Gourgs Blancs (3129 m), Torre Armengaud (3114 m) i Lourde Rocheblade (3014 m), fins a baixar al port de Gías. Allí ens desviem per tal d'anar a buscar el Clarabide Oriental (3012 m), el Clarabide (3020 m) i el Clarabide Occidental (3008 m), i tornem enrera per anar a buscar l'últim, que serà la bretxa de Gías (3002 m). Un cop assolits tots els pics del recorregut, ens disposem a baixar corrents juntament amb un altre equip, amb el qual ens havíem anat ajudant mútuament. Finalment, vam arribar tots plegats, xerrant del fantàstic que havia estat l'itinerari i de possibles sortides comunes.

27 de novembre de 1998. Entrega de premis i V Festa FEEC

Tot havia sortit rodat: el meu company, Josep Bertran, i jo, Jordi Rius, havíem quedat classificats, després de tant esforç: ell com a segon classificat de la Copa Catalana en la categoria de veterans i jo com a primer classificat en la Copa Catalana en la categoria júnior.

El millor d'aquesta experiència no ha estat, ni de bon tros, la posició aconseguida; sinó haver pogut sortir un grapat de caps de setmana a la muntanya i haver pogut ampliar, en uns quants fulls, la meua llibreteta de cims assolits, a més d'haver conegut a moltes altres persones que també tenen una afició entranyable com és la muntanya.

Jordi Rius

Pic de Jean Arlaud i el port d'O. Al fons, el Perdiguera. Foto: Jordi Rius

HA DESAPAREGUT LA FITA DE LA TERROSA

Quan encara no existia l'actual poblat de les Roquetes, anàvem de Vilanova al mas d'en Serra pel camí vell de Sitges. En travessar el **torrent de la Terrosa**, a l'esquerra deixàvem un molló d'argamassa que tenia una pedra adherida a la fita, la qual limitava el nostre municipi amb el veí de Ribes. Damunt les esculpides quatre barres s'hi llegia: "Ter-

me de Vila Nova i la Geltrú". Diuen que a la part oposada hi havia una làpida indesxifrable que devia indicar el terme ribetà.

Antigament, del torrent en deien **torrent de Ribes**, ja que té el seu origen en aquest municipi, denominació documentada els anys 1591 i 1739. Però també l'anomenaven **torrent de Vilanoveta** per venir

de prop d'aquest caseriu, nom que es documenta l'any 1725. De fet, l'escórrer recull les aigües de Carro, Solers, Xoriguera, Vilanoveta, mas d'en Serra i Solicrup. Per ara, amb el nom de **torrent de la Terrosa** només l'hem vist en un plànol de l'any 1945, però això no vol dir que no s'ho digués abans.

Segons sembla, en el re-

Aspecte que tenia la fita de la Terrosa l'any 1967. Foto: V. Carbonell

La mateixa fita l'any 1996. Foto: Vicenç Carbonell

culat any 1728 ja existia el molló —inventariat amb el número 10—, situat “en el torrent a on travessa el Camí Real de Vilanova a Barcelona, a la part de tramuntana del camí”. Aleshores, en la cara de llevant hi havia un escut bisbal i la inscripció “Terme de Ribas”, mentre a la cara de ponent s’hi veia l’escut del Comú de “Villanueva y Geltrú”, amb la inscripció “Terme del castell de la Geltrú” (REEMBRES, núm. 8, pàg. 14).

Com podem comprovar, la pedra no és la mateixa que nosaltres hem conegut, ja que aquesta darrera és de mitjan segle passat.

L’escut i la làpida descrits l’any 1728 podrien ésser de dos anys abans. El supòsit és degut al fet que el 15 de juny d’aquell any foren nomenats Pau Alegret i Joan Fuster del Racó fitadors i després “fonch resolt fersa y posarse las armas de la pnt.vila en aquellas mateixas fitas, o, mollons que si posaran las de sa ltra. (vol dir del bisbe, senyor de Ribes) y assenyalaran las quatre fitas ques posaran una en lo **Camí Real**, a la **part de mar**, altra a la **part de tremuntana**, a la plana Jorba, confrontant al terme de la pnt.vila, Ribas y Canyellas”.

La vella fita del Camí Real, en el torrent, sigui amb la pedra de l’any 1726 o amb la del segle passat, ha persistit fins avui i, des de fa un temps, dona lloc al fet que els ribetans anomenin el torrent com **torrent de la Fita**, i la bòbila que hi havia a tocar, la **Bòbila Fita**. I nosaltres, per no ésser menys —si bé és veritat que tenim una avin-

Emplaçament actual de la fita de la Terrosa. Foto: Vicenç Carbonell

guda de la Terrosa sota Solicrup—, també hem dedicat un vial a l’antigalla, el **carrer de la Fita**, que és darrere mateix de Sabeco, paral·lel al torrent.

La paradoxa del cas resideix en que el “torrent de la Fita” —que pertany mig a Ribes i mig a Vilanova i la Geltrú, almenys en aquell tram—, ha sigut canalitzat des de les Roquetes fins que entra definitivament en el nostre terme i, durant les obres (1997-1998), s’han carregat l’emblemàtica fita. I perquè no sigui

dit, han “salvat” la pedra que porta la nostra inscripció, col·locant-la en una mena de banc o seient fet d’obra vista, però situat damunt del torrent, en terme de Ribes, és a dir, que en el “torrent de la Fita” ja no hi ha la fita.

I com que la pedra terminal és a llevant del torrent, vol dir que si la nova posició és legal, tota la llera del torrent és del municipi vilanoví i geltrunenc. Aquesta fita encara portarà cua.

Vicenç Carbonell Virella

L'entrevista JOSEP BLANES i MÍNGUEZ

Li havíem deixat caure que algun dia li tocava a ell, ser l'entrevistat, però sempre quedava ajornat per a una propera, deixant que els protagonistes fossin primer uns altres companys. Ara li ha tocat i no té escapatori, tot i que —ho hem de dir— no ha oposat massa resistència. Però ens costa Déu i ajut fermar-lo una estona seguida per a la qüestió que ens ocupa, ja que, com sempre, ha de posar cullerada en tots els temes que es plantegen al seu voltant.

Hi ha algú a la Talaia que no conegui el Josep Blanes, més conegut per 'Pitu'? Impossible, ja que Pitu i Talaia o Talaia i Pitu són dos termes indissociables. Home obstinat i perfeccionista i de tarannà parsimoniós, la seva manera d'ésser i actuar ha fet que alguns dels que hem passat moltes estones al seu costat hi perdéssim una mica els nervis, però hem de reconèixer que aquests mateixos trets han estat claus perquè es tiessin endavant molts projectes i feines que, d'altra manera o sense la seva obstinació, possiblement no s'haurien fet. Se'l troba per a tot i a tot arreu i, tard o d'hora, el seu ajut resulta indispensable. Enamorat des de ben jove de la muntanya en gairebé tots els seus vessants, la seva gran passió no s'ha limitat només a gaudir-ne 'in situ' sinó que l'ha plasmada, a més, en una dilatada i fecunda vida social, cent per cent activa. Deixem que ens ho expliqui ell mateix.

Pitu, va, concentra't en l'entrevista i comença per dir-nos les teves dades personals.

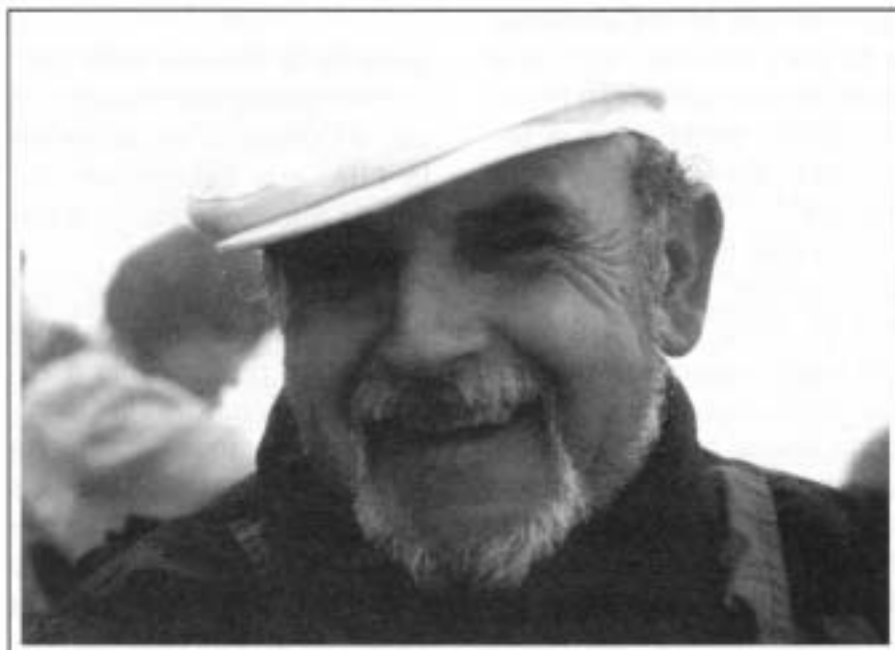
Bé, ja ho sabeu. Vaig néixer el 39 a Vilanova i la Geltrú, és a dir, que ara tinc 59 anys, estic casat amb la Pili, que també coneixeu, i tinc dues filles, la Núria i l'Eva. Sóc enginyer tècnic i treballo com a Cap de Manteniment a la Diputació de Barcelona. A la Talaia, ara faig de sotspresident.

Suposo que estaràs d'acord que te la fem, aquesta entrevista, oi que sí? Repetirem gairebé les preguntes que tu feies als altres.

Naturalment, no puc dir que no ja que vaig ser jo mateix qui va generar aquest tipus d'entrevistes. Però potser pensava deixar-la per més endavant, i et diré la veritat, m'agrada sor-

tir a les pàgines escrites, encara que això representi una petita vanitat. Pregunta, doncs, a veure si em recordo de tot.

Tu, millor que ningú, ens podràs dir com està la revista actualment. Suposes que val la pena mantenir-ne la seva publicació?

El Pitu, en una foto recent al cim del Corna Pedrosa. Foto: Jesús Santacana

Signant al líbre del cim de l'Aneto, l'any 1958. Foto: R. Lozada

El Pitu fent espeleo a l'avenç de Vallmajor, el 1958. Foto: R. Falcó

Vaig a dir-te que aquesta revista, de la qual m'honora molt fer de director, està passant ja per un punt de maduresa i intenta assolir un nivell de qualitat superior dintre de l'excursionisme perquè es pugui equiparar a d'altres que tots coneixem. Però les nostres limitacions són, primer, econòmiques —la paguem entre tots els socis—, ja que els ingressos per publicitat són minsos, i després de col·laboracions, perquè tot i tenir un bon estol de cronistes de l'activitat quotidiana ens falten articulistes de qüestions que no es limitin només a relatar sortides més o menys especialitzades. Crec que caldria expressar opinions sobre els múltiples afers que planen damunt el nostre camp de joc: la muntanya i el medi natural, per exemple.

Voldria afegir que recentment s'ha creat un Consell de

Redacció, s'estan introduint alternatives i criteris de racionalització, sobretot en qüestions de qualitat i perquè sigui menys gravosa econòmicament a l'entitat. Esperem que també s'hi afegeixin uns quants joves que donin un altre aire a aquestes planes.

Crec que cal que ens expliquis aquells començaments de la Talaia ja que tu n'ets un dels fundadors, però sense enrotllar-te massa, no ens fessis saltar el pressupost destinat a la revista!

Fa tants anys que gairebé no me'n recordo, però porto una "xuleta" que reviurà els meus records. Vaig afiliar-me —ara es diu així— a la Talaia fa 44 anys, és a dir, l'any 54, quan encara era la Secció Excursionista del "Coro" (La Unión Villanovesa), convidat pel Ramon Lozada, aleshores xicot de la meva cosina, la Lolita Espí i que durant

molts anys foren excel·lents col·laboradors de la Talaia. Just aquell any jo havia començat a treballar d'aprenent a la fàbrica Pirelli. Si bé no vaig intervenir en l'assemblea fundacional de la Talaia l'any 55 —era cosa de la 'gent gran'—, sí que vaig iniciar-me ben aviat no sols en les incipients excursions, sinó també en la vida social, ja que el mateix any ja col·laborava en l'arranjament del primer local, el del carrer Sant Pau, que l'any següent, el 56, s'inaugurava amb una senzilla però transcendental cerimònia. I començarien les excursions. Crec que la primera sortida fou precisament d'espeleologia, de la qual jo no tenia ni la més punyetera idea, i conjuntament amb tres amics de la UEC ens ficàrem dins la cova Fonda de Vilabella, sense cascs ni llums de carbur, amb llanternes econòmiques i una corda de cànem, i fins i tot em

vaig atrevir a fer una topografia rudimentària, mentre la fotografia es feia amb flamarades de magnesi que inundaven la cova amb un fum segurament tòxic.

Havia assistit també —encara lligat als escoltes— als primers Aplecs a Sant Miquel d'Olièrdola, i ja els anys següents, llogant tendes matusseres, acampàvem davant les muralles on ara és aparcament. L'any 56 començo a col·laborar en el llavors nou Butlletí, i amb molts lapsus i interrupcions per diverses circumstàncies he seguit treballant fins ara per tirar-lo endavant.

Junt amb sortides per les rodalies, ens iniciàrem en totes les disciplines possibles, des de caminades, acampades, inicis d'escalada en roca i altres activitats. Ens decidírem a "conquerir" el Pirineu amb unes vacances —les del 57— a la Vall d'Ordessa, on encara es podia acam-

par, i des d'on tocaríem la Bretxa de Roland i la Cova Gelada de Casteret, per assolir a continuació el meu primer 3000: el Mont Perdut. Aquell mateix any em calçava els esquís per primera vegada a la Molina, i ja no els he deixat mai més. En aquells moments ho tastàvem tot per primera vegada, i així, a base de constància, obrírem la primera via d'escalada a la paret oest de la Talaia, i el mateix any 58, llançats en fer activitats, a algú se li ocorre una aventura quimèrica: conquerir la paret nord de l'Aneto, amb el suport de grups de voluntaris experts i on els més joves érem la punta de llança d'una conquesta que no fou, ja que les circumstàncies s'encarregaren d'igualar aquell projecte que es va muntar com si fos una expedició col·lectiva a l'Himàlaia. Tot plegat, assolírem l'Aneto per Corones i passàrem les vacan-

ces al campament dels Banys de Benasc.

Al 59, ja ho sabeu, vàrem engegar la I Marxa Social amb l'Ordovàs, és a dir, que aquest any que entrem farà 40 anys. Déu n'hi do! Són tantes les anècdotes viscudes que no tenim pas espai per relatar aquells començaments en què gairebé tot eren "primeres". L'any 60, junt amb l'Ordovàs i el Granell, vàrem participar en el II Ral·li d'Esquí que organitzava el CEC i que ens portà des de Núria a Ulldeier amb tècnica de "passerells" i material digne d'algun museu d'esquí. Així baixàrem pel Coll de la Marrana a base de "voltes Maria" o relliscàvem sense fre per un pendent del costat francès del Bastiments, esquivant miraculosament alguns rocs que sobresortien d'una superfície que semblava un mirall, de glaçada que era. I pregonariem que com equip havíem quedat classificats

Esquiant a Núria l'any 1959. Foto: Arxiu Blanes

El Pitu amb el seu equip d'esquí, l'any 59. Foto: Arxiu Blanes

El Pitu (a l'esq.) junt amb altres companys al cim del Mont Perdut, l'any 1960. Foto: J. Claveria

Al cim de la Forcanada amb el Ton Penna i el Xavier Alcaraz, el 1962. Foto: A. Cerdovàs

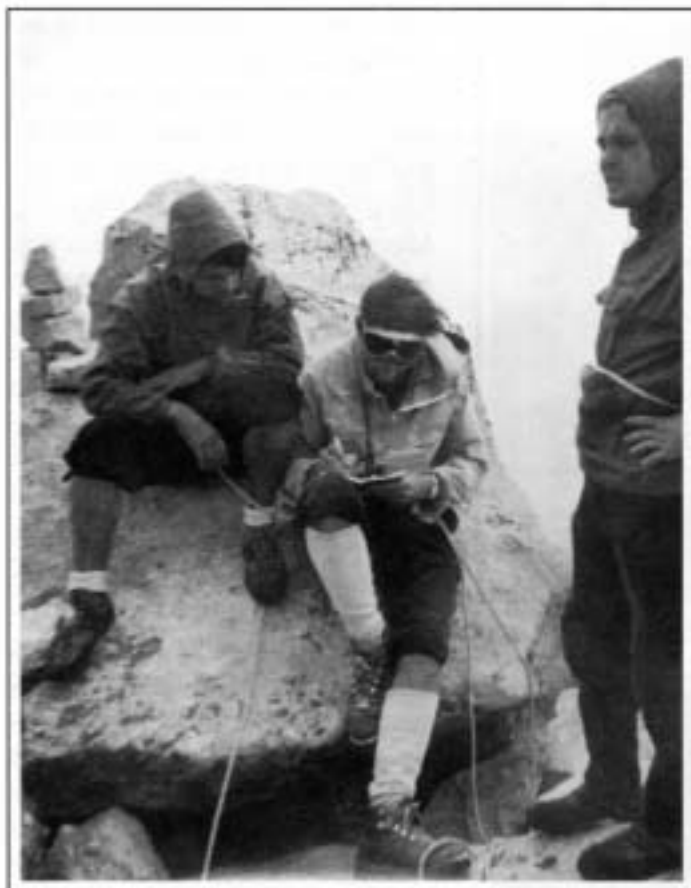
El Marcel·lí Ferrer, el Jesús Baya i el Pitu al cim del Mont Blanc, l'any 1963. Foto: Arxiu Blanes

els vuitens. Darrere nostre ja no quedava ningú...!

El 61 em tocà anar a la mili, però encara vaig tenir temps de participar en el I Concurs Social d'Esquí a Rasos de Peguera. Mentrestant, ja s'estava bastint el nou local del carrer d'Anselm Clavé, i fins i tot en un permís de la mili vaig estar treballant en les obres. Finalment, aquell local es va inaugurar l'any 62, evidentment sense que jo hi pogués assistir.

El 62 és un any prolífic. A més de realitzar una cèlebre travessa amb esquís Núria-Puigmal-La Molina, altres companys participaven al IV Ralli d'Esquí per Finestrelles i Noufons; a l'estiu celebràvem un campament social a l'Artiga de Lin, fent travessada i ascendint des d'allí a cims com el Forcanada o el Besiberri Nord. A la tardor, amb uns companys del Foment Excursionista de Barcelona, assolixo la que per mi seria l'escalada en roca més important que he realitzat: el Cavall Bernat, i després ja no he fet res més de bo en la disciplina de roca. Durant la mateixa temporada engaríem els Campaments a Lurdes, que més tard esdevindrien Aplecs, mentre que d'altra banda m'invento una prova que s'anomena "Operación Eskorpion", que era una competició de tots els sistemes de marxas, Dufour, Azimuts, Regularitat, Coordenades, etc. i que va durar poques edicions.

L'any 63 culmino la meva cota màxima en ascendir al Mont Blanc, amb el Jesús Baya i el Marcel·lí Ferrer, i el 64 muntem un Campament a la Boca Sud del Túnel de Viella, amb ascensió a l'Aneto per Mulles. I el 65, poca cosa, fora de crear un camí de baixada des de dalt la Talaia a Lurdes perquè hi baixessin els participants al Cross, i que la primera ve-

Signant el llibre del cim de la Maladeta. Any 1962. Foto: A. Ordovàs

La ascensió talaia al Cavall Bernat, el 1962. Foto: Arxiu Blanes

gada senyalitzaríem conjuntament amb l'amic Granell, netejant de branques i marcant amb banderetes de la Coca-Cola el que ara és un dels bons camins d'accés a aquella muntanya. Però començava per a mi una etapa diferent, ja que després d'acabar l'oficialia industrial em vaig embolicar en una carrera tècnica universitària i, tot seguit, l'any 66, em vaig casar. Bé, vaja, penso que he resumit els primers 10 anys de la Talaia, al desenvolupament dels quals estic estretament lligat, oi que sí? Pregunta altra cosa, perquè més endavant us explico la resta.

Recordes quins varen ser els teus primers companys?

Mira, els meus companys, evidentment, s'han centrat per èpoques i per activitats, però crec que he anat d'excursió gairebé amb tothom que una temporada o altra ha circulat per la

Talaia. Els primers amb qui em vaig posar en contacte varen ser l'Ordovàs, el Julià, l'Enriqueta Castañer, els germans Ramon i Carles Lozada, el Josep Vidal, el Farràs, el Moliné, el Joan Serra, el Muela, etc. Més endavant la colla que més sortíem junts érem el Llätzer, el Granell, el Salleres, el Claveria, el Malràs, el Miru Massana, el Penna, l'Abel, el David Vidal, la Vicki, la Carme Guindal, l'Aurèlia Rion, als quals s'anaren afegint el Ramon Martí, el Jesús Santacana, el Jani Ferrer, la Tina, tu mateixa, el Marcel·lí Ferrer o el Ton Llorba. Amb molts altres compartírem bones excursions, des del Joan Rius, l'Enric Vall-dosera, l'Hel·leni Marquès, el Siscu Soler, el Joan Virella, l'Isidre Marín, el Raimon Ollé, el Lluís Daviu o el Tonet Ferrer, i un munt que segurament em deixo, i com més endavant més amics i amigues he conegut.

Llavors, vist el teu polifacetisme, ¿quina seria la relació de les teves fites personals aconseguides, com si haguessis de presentar el teu "curriculum vitae"?

Jo no crec tenir un historial especialitzat com altres amics que han conquerit parets importants o han realitzat gestes memorables. Segur que qualsevol jovenet dels que corren avui pel nostre local ha conquerit fites que a mi ja m'agradaria haver realitzat. Si algun mèrit m'hagués d'atribuir és el d'haver engegat o haver posat la primera pedra de tota una sèrie d'especialitats de l'excursionisme vilanoví —conjuntament amb d'altres companys—. Si de muntanyes es tracta, compto amb l'ascensió d'un bon grapat dels cims més importants dels Pirineus, alguns, com el Mont Perdut o l'Aneto, els he repetit 4 i 5 vegades. I com es-

calada, ja ho he dit abans, una primera a la Paret de la Talaia i la 504a escalada al Cavall Bernat, a més de l'ascensió al cim del Mont Blanc. Vaig seguir un Curs de Tècnica Alpina que impartia l'ENAM a Núria i a Sant Maurici, i un altre d'Iniciació a l'Excursionisme a Ulldeter organitzat pel C.E.C. Actualment, encara faig alguna excursió d'alta muntanya i continuo practicant l'esquí, la qual cosa penso seguir fent mentre els genolls m'aguantin que, la veritat, ja els tinc una mica "cascats". He travessat Catalunya diverses vegades amb la colla dels GR i, quan puc, surto de càmping, encara que per comoditat ho fem amb caravana. Tinc moltes afeccions, però dues les cultivo tant com puc, la recerca de bolets i la fotografia. No cal dir que, de les activitats socials de la Talaia, pràcticament he par-

ticipat a totes, des d'exposicions, cursets, marxes, audiovisuals, aplecs, carnaval, etc. i he prestat diversos càrrecs en totes les seccions, a més d'haver estat elegit president de l'Entitat en el període 72-75 i sots-president amb el Ton Llorba, amb un curt període amb el Pere Camarós i actualment amb el Salvador Butí.

La veritat és que em podria adjudicar algunes iniciatives més, però una de les que recordo va ésser l'homenatge a Pompeu Fabra l'any 68, situació que vaig traslladar des del Campament d'Alta Muntanya de la FEM i que organitzaven els del C.E. de Gràcia a la Vall de Monestero, fins que el vàrem concretar en el monòlit que aixecàrem amb l'ajuda de Xavier Capdet, en l'Aplec de l'ermita de Lurdes, i que va resultar, crec, l'únic homenatge del centenari

del seu naixement celebrat per una societat vilanovina.

Una altra activitat important fou, sense cap dubte, la participació plena en els Cicles d'Excursions per a Infants, una de les més reeixides actuacions de la Talaia i que es perllongà durant un període de 10 anys, portant la canalla d'excursió, amb un bon equip de companys i que tu recordes millor que ningú, entre els quals tinguérem la sort de comptar amb el malaguanyat Joan Virella.

Durant la meua presidència ens vàrem traslladar al local on som ara i que finalment ens hem embarcat en comprar, ja que hi vàrem venir de lloguer. Durant aquest període vam promoure actes i escrits de protesta manifestant la nostra oposició a l'abocador de brossa del Garraf, però els poders fàctics ens van vèncer, com sempre, i l'aboca-

El Pitu i la Pili al cim del Petit Encantat, el 1968. Foto: Anxelu Blanes

Esperant el bon temps al peu del Cerví, l'any 63. Foto: Anxelu Blanes

Al cim del Peña Vieja, als Pics d'Europa, amb el Joan Toledano, l'any 1979. Foto: Anxíu Blanes

Rallí d'Alta Muntanya. Pic de Sisquard, a Andorra, amb l'A. Campillo, el 1979. Foto: Anxíu Blanes

dor encara funciona, alhora que contamina, i si no aneu a ensumar a la Falconera...!

Aquests mateixos anys enceto una modalitat de vacances mig turística, mig de muntanya, però cap a l'Europa desconeguda. Així, el 72 intentem el Mont Blanc i el Cervin sense èxit per circumstàncies alienes, i seguim cap a Berna, Innsbruck i Venècia. El 74 tornem a Zermatt sense reeixir al Cervin, però seguim cap a Colònia, Heidelberg, Brussel·les i París. El

76 aconseguim una fita que havíem copsat en una conferència talaienca del professor Monturiol: el Nordkapp, la punta més al nord del continent europeu, superant el cercle polar àrtic. Així travessem Dinamarca, Suècia, Finlàndia i Noruega, fins que el 80 recorrem la Rússia —encara soviètica— des de la llavors Leningrad, Novgorod, fins a Moscou i Smolensk, i sortim cap a Varsòvia i Praga. No riguis, Blanca! Que tu també hi eres...

Però el 79 havia començat una nova singladura. Vaig entrar en el camp de la política i vaig formar part del primer ajuntament elegit democràticament, a les files del PSC. Coincideix amb una època que el meu pas per la Talaia va ser molt superficial, potser la més àmplia dedicació a l'ajuntament o potser la manca de coincidència amb les directrius que marcà la nova junta presidida pel Julià, feren que, sense deixar de sortir a la muntanya, m'acostés poc per aquesta casa. I després la qüestió laboral es va posar difícil, però me'n vaig sortir. Això sí, el 84, jo al peu del canó per començar el que encara és la millor activitat col·lectiva de la Talaia: els camins de GR, i d'on sortiria bona part de l'equip directiu actual. Durant les vacances vaig compaginant alguna sortida com la de la Gran Bretanya el 84 o Àustria-Hongria el 86, amb els Campaments socials d'Estiu, que fins ara s'han realitzat amb molt d'èxit.

Potser que paris, oi? Però encara no ens has dit res de si has participat en competicions de muntanya.

Doncs sí, tot i que no sóc massa partidari de la competició a la muntanya. Crec que les proves o curses que es celebren dins l'excursionisme tenen un caire, com en diria? més honorífic, menys competitiu, on no es derrota ningú i si quedes classificat en una marxa en el 150è lloc et quedes tan ample, i si no tens premi un altre dia serà! Tot i amb això he pres part en un munt de marxes, i fins i tot vaig tenir l'encert de guanyar la Marxa Social —junt amb la meua dona— en dues ocasions, els anys 69 i el 72. Però potser les competicions més dures són els Rallis d'Alta Muntanya, on he fet medalla de bronze als de Mont-Roig 74 i Estós 75, pla-

ta al Vignemale el 77 i Escobes el 79, i or al Cotiella 70 i un sol Ralli d'Esquí l'any 60, on encara ens van donar una medalla de bronze. Un parell de rallis de baixa muntanya de la província de Tarragona, crec que el 70 i el 72 i els rallis també de baixa muntanya de la Talaia, del 74 i el 78. Podem afegir uns casanostats Campionats socials d'esquí, crec que el 64 i el 65 i no gaire cosa més, i que m'ho recorden un grapat de trofeus als quals de tant en tant hem de treure la pols...

Poden conviure encara alta muntanya, senderisme, campaments, espeleo, activitats culturals i aventures? Què li falta?

Pel que es veu fins ara han conviscut, penso que perfectament. Mira, jo crec que final-

ment, sobretot el sector més jove i els que practiquen els esports de més risc estan comprenent que aquest aiguabarreig de senderistes, espeleòlegs, sardanistes, escaladors, esquiadors, turistes, marxadors, etc. beneficia a tothom, sobretot per trobar-se dins una massa social considerable que dona peu, si vols tu, a capelletes o grups, però que aquests frueixen del benefici d'unes quotes econòmiques, d'una sèrie de serveis, d'un local que cada vegada serà millor, d'una revista on poden expressar la seva opinió i les seves realitzacions, i que l'assemblea de socis normalment sempre ha donat suport a totes les activitats que s'han fet, tot tenint en compte que una bona part dels socis no practiquen cap de les activitats que

realitzem i en canvi estan amb nosaltres per simpatia, per solidaritat o perquè creuen que estem fent una bona feina.

No et preguntaré allò de quines alternatives aportaries tu a la Talaia, ja que hi estàs ficat, en això, però digue'ns, què ens sobra o què ens falta a tots plegats, o quines coses caldria canviar perquè la Talaia sigui l'entitat puntera que tots desitgem? Fes-nos un diagnòstic de "l'estat de la qüestió"...

Penso que a tots plegats ens falta una mica més de dedicació a la nostra entitat, un xic més d'estimació, comptant que tenim honorables excepcions que cobreixen fins i tot les mancances dels altres, però hauríem d'aconseguir que la molta feina que tenim per fer la po-

El Pitu i la Pili a l'antiga fita del Nord Kapp. Foto: Anxir Blanes

El Pitu amb la seva filla Eva a St. Pere dels Forcats. Foto: Blanes

guéssim repartir entre tots. I si no ja veureu la feina que hi haurà per nodrir la propera Junta Directiva. En definitiva, tenim col·laboradors, però no els suficients, a més que la informalitat i la inconstància estan a l'ordre del dia.

Jo crec en el futur de la Talaia com entitat puntera a Vilanova, però necessitem una bona injecció de jovent que revitalitzi i assumeixi aquest cabal d'experiència que posseeix l'entitat. Estic veient que els darrers mesos està germinant una bona colla que donarà els seus fruits en una secció de jovent. Crec que això pot ser el detonant d'una nova etapa de la Talaia. Donem-los suport!

Et sens bé, entremig del jovent actual? El comprens?

Sí que m'hi trobo bé, i els entenc perfectament, però moltes vegades, per simples qüestions generacionals, discrepem en algunes coses, perquè nosaltres tenim una altra manera de veure les coses i potser donem molt més valor a les qüestions patrimonials de l'entitat. Però a l'hora d'anar per la muntanya, anem sempre plegats, joves i grans.

Quina cosa voldries haver fet i no has aconseguit encara? Quina és la teva il·lusió que encara no s'ha complert?

Evidentment en tinc moltes i a tots els nivells. M'hauria agraït haver arribat al màxim en l'alpinisme i aconseguir els millors cims de tot el món, però les circumstàncies i el no haver trobat en la meua joventut una colla adient amb les mateixes intencions, em va portar a realitzar de tot una miqueta sense especialitzar-me en res concret. El mateix em passa amb l'esquí, resulta que ara que sóc gran és quan més n'estic gaudint.

Penso que a nivell social tampoc he sabut trobar la solu-

ció i donar a la Talaia —permetem'ns elevar-ho a la categoria d'utopia o de somni— un local idíl·lic, sense tantes complicacions i embolics com l'actual. Un gran xalet social enmig d'un parc amb molts arbres, amb tota classe de serveis, amb una bona projecció sobre tota la societat vilanovina i amb una utilització plena de les seves instal·lacions. Sí, ja sé que això és somiar truites, quan la feina que tenim ara és per tapar un simple forat. Bé, deixem-ho, si no semblaré aquell que es queixava de "si no fos..."

Finalment, què t'ha aportat l'excursionisme i la Talaia a tu personalment?

Temps enrere, xerrant amb el Salvador Butí, ho definíem com una forma de viure, gairebé com una actitud davant la teua vida, ja que si dediques quaranta-cinc anys de la teua existència a desenvolupar activitats i qüestions relacionades amb la muntanya i l'excursionisme i experimentes totes les vivències que aquesta dedicació et dona, crec que si això et motiva i et fa feliç, estàs realitzant l'obra de la teua vida. Evidentment, hi ha moltes coses que s'han complementat amb aquesta dedicació —laborals, polítiques, familiars, etc.—, però que no deixa d'ésser un dels eixos vertebradors de la meua història.

Per altra banda, l'excursionisme t'aporta un cabal de coneixements que, sense estudiarlos massa, només contemplant la natura i les nostres muntanyes, ja frueixes d'aquesta sensació extraordinària d'integrar-te a la terra on vius i al paisatge que contemples. ¿Vols millor sensació que estar-te una llarga estona dalt d'un cim pirinenc des d'on et sembla que atalaies mig món? O baixar per un pendent de neu verge sentint només el lliscar dels esquís

i amb el vent picant-te la cara, o bé el grimpar per una carena rocallosa amb la sensació de buit per ambdós costats? Perquè a tu no t'haig pas d'explicar la sensació en baixar per entremig d'una fageda en ple novembre o qualsevol bosc tardoral tacat de vermells i ocres, trepitjant una catifa de fulles torrades, per fer un salt i presentar-te a la primavera, amb els prats que esclaten de verdor, amb els esquixos blaus de la pastorella o del groc de les prímulas. Imagina-t'ho!!!

I creu-me que no pararia de descriure't aquestes sensacions, una darrere l'altra, amb entusiasme i sense límits, però això se'ns ofereix a tots els que vivim les muntanyes de prop. Però hi ha un altre aspecte que és tan important com aquest, i és que en aquesta societat nostra, que és la Talaia, i durant aquests anys, he fet molts amics, molts! I he viscut amb ells jornades memorables. I això, creu-me, no és pagat amb diners. Que duri molts anys i que tots ho veiem!

Bé, doncs, què hi podríem afegir que no hagi estat dit? El teu entusiasme ens ha contagiats, ens ha convençut. Si no fos perquè ja fa moltes llunes que ho sóc, ara mateix correria a fer-me'n sòcia, de la Talaia. Et deixem amb les teves càbales per les obres del local social i els números per a la propera assemblea, que aquest temps que t'hem robats per a l'entrevista no sigui la causa que no tinguis els balanços a punt i ens en facin responsables... Que per molts anys continuïs amb aquesta empenta i col·leccionant fotografies de flors i bolets. Gràcies, Pitu!

Blanca Forgas

*Grup
d'escalada
i alta
muntanya*

AMPLIACIÓ DEL MUR ARTIFICIAL D'ESCALADA

Ara fa un any i mig que l'actual Grup Gestor es va fer càrrec del MAE. Hem trigat un temps en organitzar-nos i procurar dur a bon terme petites il·lusions i petits projectes que tots teníem. Després de muntar una Compe Cutre ara fa un any i anar fent petites jornades amb nens, vàrem aconseguir un projecte comú pel qual lluitar tots plegats. A hores d'ara, aquest projecte, a falta de polir-lo, el tenim gairebé enllestit i tots podem anar a dormir una mica més tranquils.

Aquest projecte és "EL MUR ABATIBLE D'ESCALFAMENT", el nostre plafó. Una estructura de molt

de ferro de 6 metres de llargada per 2,5 d'alçada, dividida en dues parts i amb més de 150 preses de resina per poder escalar i gaudir de l'entrenament en desploms.

El nostre o, també, si voleu gaudir d'ell, el vostre gimnàs de somnis va agafant la forma que tots volem i desitgem. Poder parlar d'aquest plafó i del fet que ja el tinguem, és parlar de molta gent. De tots els qui heu vingut un dia al MAE i amb la vostra entrada heu pogut preparar. Tots els qui teniu "el bono" i en sou assidus. És parlar, també, d'un petit grup d'amics que fem les guàrdies i te-

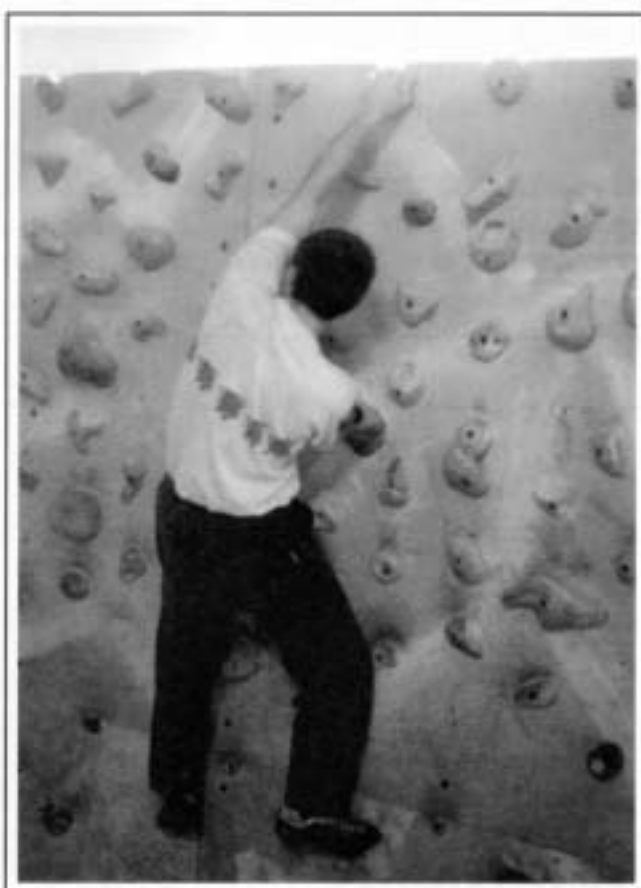
nim cura de la nostra instal·lació, encara que de vegades semblen policies, i sobretot parlar dels "dos pares", d'aquesta moguda que han fet l'impossible perquè el nostre somni fos un fet i que personalment agraeixo. Per això dic que és de tots, i mai millor dit.

Finalment, amb la tranquil·litat d'un primer pas assolit i gaudint del fet d'haver col·laborat amb tots, us animo a continuar somiant i treballant tots plegats. Animeu-vos i passeu pel MAE, us hi esperem.

Isra

El mur abatible d'escalfament: un projecte assolit.

El plafó té 6 m de llargada x 2,5 d'alçada i 150 preses.

JA N'HI HA HA PROU D'AGRESSIONS AL TERRITORI DEL GARRAF

Els Colls-Miralpeix han de ser espais naturals públics

Fa uns quants mesos que la Plataforma "Salvem els Colls-Miralpeix" no s'adreça directament a tots els ciutadans de la comarca per comunicar-los els darrers esdeveniments.

La primera cosa que us volem demanar és que mantingueu els "margallons" penjats als balcons (en cas d'haver-los tret, torneu-los a penjar, si us plau), perquè no es pot baixar la guàrdia.

Nosaltres hem seguit treballant internament per tal de consolidar alguns dels objectius assolits i per aconseguir-ne d'altres que encara no s'han pogut resoldre, com és el cas dels Colls dins del terme de Ribes. L'ajuntament ribetà va convocar un ple el 30 de juliol

i, malgrat la presència d'alguns membres de la Plataforma, l'equip de govern va donar llum verda a les obres d'execució del projecte urbanístic. Encara que aquesta dada sigui negativa, no es descarta la possibilitat d'aturar la urbanització, però cal que, de nou, tothom torni a posar fil a l'agulla i col·labori en una nova campanya reivindicativa: Els Colls-Miralpeix han d'esdevenir espais protegits i han de ser inclosos dins el Parc Natural del Garraf, la zona que el connecta amb el litoral.

Avui que es parla del corredor verd que ha de permetre la connexió d'una àmplia zona verda des de Collserola al pantà de Foix, no podem permetre que s'oblidin

de l'únic paratge encara verd del litoral.

La Plataforma "Salvem els Colls-Miralpeix" sap que compta amb vosaltres, lectors, però perquè també ho sàpiguen les administracions i les persones que volen destruir el nostre litoral cal mantenir i, sobretot, augmentar la nostra presència al carrer i als diferents actes i actuacions que es vagin realitzant, dels quals ja us anirem informant.

DIGUEM NO A LES MÀQUINES EXCAVADORES.

VOLEM SALVAR ELS COLLS-MIRALPEIX.

Per tant, siguem tots junts veu i força de la Plataforma.

"Plataforma Salvem els Colls-Miralpeix"

NOTA DE LA REDACCIÓ

Hem rebut un escrit en aquesta redacció amb el prec de publicació, referent a un altre Campament d'Estiu 98. Tot i havent considerat que les crítiques expressades eren perfectament publicables, traslladat a la Junta Directiva de l'entitat es cregué oportú ajornar la seva publicació a fi que els dinou signants de l'escrit s'identifiquessin, ja que la majoria de les signatures són il·legibles i no s'ha cregut correcte incórrer en l'anonimat.

Si aquest col·lectiu s'identifica amb noms i cognoms, en una propera edició publicarem l'escrit, amb el benentès que els organitzadors del Campament d'Estiu oficial de la Talaia també podran respondre i aclarir les qüestions que creguin oportunes.

Consell de redacció

El "hobby" d'aquesta tardor (33) **LES BÒBILES** **I ELS FORNS D'OBRA -1**

La finalitat d'una bòbila i d'un forn d'obra ve a ser la mateixa, és a dir, coure argila pastada a la qual se li ha donat forma de rajoles o de teules que després són emprades en la construcció de cases o similars.

A Vilanova, ja fa temps que no hi ha cap indústria en activitat d'aquest tipus, però sí que hi podem trobar encara restes d'aquelles indústries i també persones que hi havien estat relacionades, les quals poden

testimoniar que aquest sector de la ceràmica havia tingut una gran tradició i una activitat laboral força important en l'economia de la nostra vila.

Com que Vilanova està, bàsicament, situada en una plana, es dona el fet que la composició del nostre subsòl, en molts sectors del poble, és rica en la matèria primera utilitzada en aquest sector industrial derivat de l'argila. La instal·lació, doncs, d'aquestes indústries, en

èpoques passades, als voltants de Vilanova, va transformar algunes d'aquestes planes en fondos a causa de l'extracció que s'hi feia de la seva bona terra.

La majoria d'aquestes indústries estaven situades a la part de llevant de Vilanova. Al davant de l'antiga "Calibradora" hi havia un terreny fondo de l'antiga bòbila Figueres, just al final de la rambla de l'Exposició, on el carrer feia un revolt i es convertia en camí.

Antiga bòbila de Can Figueres, situada al darrere dels blocs O.N.A. Fotografia feta el 1993. Foto: Farriol

Com deia, doncs, pujant per banda i banda del torrent de la Pastera, tot allò que ara és la part plana de les Roquetes, fins les restes de la que fou la bòbila del "Roca", part de dalt de la carretera de Sitges, i de la que encara, i per poc temps, es poden veure algunes de les seves instal·lacions com la xemeneia, el forn de coure les rajoles, el fondo d'on tragueren la terra i tota l'antiga construcció d'aquesta bòbila.

A la bòbila del Roca, en els treballs d'extracció de terres, hi aparegueren ossos humans que foren dipositats al Castell de la Geltrú i que devien correspondre a fossars possiblement de l'època dels romans, que coincidirien amb les altres troballes fetes en aquell sector proper a la masia Nova i donades a conèixer pel Diari de Vilanova.

Tota aquesta plana, com deia, va arribar a tenir com a mínim tres bòbiles: a més de les dues esmentades, hi hagué la del Gisbert-Beà, que estava situada cap al sector de les Roquetes. També hi hagué una colla de forns d'obra que eren coneguts pel nom del propietari de la finca o del que ho explotava.

El forn d'obra del Putarga fou construït a finals del segle passat per l'avi dels últims propietaris. A més del forn del Putarga, que, després de tres generacions d'activitat, fou el penúltim de plegar, cap a l'any 1958, n'hi hagueren d'altres: a la partida del Suñé (que fou l'al-

tre escombriaire de Vilanova), que ara el situariem on posen els circs, cap al davant de Sabeco; un altra a la partida on hi hagué la Crolls i que ara ocupen varies naus industrials; a la partida on hi hagué el Xalet del Manco, entre Sabeco i les

nivell a mà esquerra amb una vinya plantada, i la vaqueria del Rosell que quan entra cap a dins també baixa de nivell i que certifica l'antiga extracció de terres que s'hi havia fet.

No totes les partides de terra tenen o tenien suficient qualitat per a fer-ne rajoles o teules. Les partides que eren bones eren aprofitades fins al màxim de profunditat possible, i s'havia donat el cas que, a vegades, de tan fondo que anaven, arribaven a trobar l'aigua que es filtrava del mar. Llavors, es veien obligats a abandonar el tros i enrunar-lo amb enderrocs o altres materials sobrers, posant a sobre una capa de terra bona per destinar-la altra vegada al conreu.

ANTIGUITAT D'AQUESTA INDÚSTRIA A VILANOVA

Si tenim l'oportunitat de passar-nos unes hores remenant l'Arxiu Municipal de Vilanova, que és al Castell de la Geltrú, hi trobarem molta documentació de cap-

breus i documents notariais escrits que fan esment d'aquesta activitat ja des de l'any 1456, amb els noms dels propietaris, dels arrendataris, dels veïns i de la partida on estaven situats, etc., i que estaven poc o molt relacionats amb un forn d'obra o de teules.

Com a exemple d'aquesta cronologia, citaré les dades següents: any 1456: Lo Forn de les Teules; el 1556: torna a sortir el mateix forn, ara relacionat amb la Masia Torrents; el 1570-

Xemeneia de la bòbila del Roca. Foto: Joan Lluís Sivill

Roquetes, que com veiem eren pel mateix sector, i més amunt, a l'actual sinia Caçador, hi havia el forn del Pa Novell, que si encara conserva una feixa de terra de dos metres sota nivell és perquè en aquell temps no va ésser enrunada de nou.

També als voltants de Vilanova hi hagué, en època llunyana, el forn del Gassó, situat al final del carrer de Miquel Guansé, sortint per Cap de Creu, on ara passa la Ronda Ibèrica. Aquí, hi havien unes terres sota

1578: la relació ve donada per una ordre, diguem-ne, "judicial", d'empara, és a dir, que embargaven totes les rajoles i teules d'en Joan Pons de la Geltrú; el 1588: instància de manament de Bernat Torrents a Mauri Bernia, rajoler de la Geltrú, i també, el 1588: Mauri Bernia es pren deu dies per pagar a B. Torrents; el 1725: en unes estadístiques rústiques hi ha una diversitat de peces de terra, properes a algun d'aquests forns, com són el forn de la Terrera o el forn de la Sípia; el 1739: en uns cadastres es fa referència al Forn de l'Albà, al forn d'en Montserrat i al Forn de la Teula, aquest, situat en la terrera que comprenia part de l'actual edifici de l'Estació.

CONSEQUÈNCIES

Un exemple demostratiu el trobem encara ara al carrer de l'Àncora, a mà esquerra, entre

aquest i la via del tren, en què hi havia una part més fonda que el carrer i on, encara ara, unes cases, al entrar-hi, baixen de nivell. Més endavant, hi ha l'edifici que fa cantonada entre el núm. 26 del carrer de l'Àncora i els núm. 2 i 4 del carrer Canàries, que fa anys es va haver d'apuntalar. Resulta que està construït on hi hagué un forn i on s'hauria rebuidat el terra; es va construir el bloc de pisos sobre el reomplert que s'havia fet en el mateix lloc i com que és un terra menys consistent, amb els anys i el pes l'obra es va moure.

DIFERÈNCIA ENTRE UNA BÒBILA I UN FORN D'OBRA

Si observem les restes esmentades que hi ha a l'esquerra de la carretera, sortint de Vilanova cap a Sitges, veurem que per sobre de tot sobresurt una alta xemeneia, i que, en

canvi, no se'n veu cap més en tot el terme municipal. El fet que hi hagi la xemeneia vol dir que allò era una bòbila, és a dir, una indústria on el foc per a la cocció cremava sempre, tot l'any, dia i nit.

Mirant el que ara són unes restes, es pot calibrar la solidesa de la seva construcció i el seu funcionament. Està composta d'una espècie de nau allargada amb dos túnels circulars que la travessen, tots ennegrits, i al seu exterior hi ha tot un seguit de forats —entre 12 i 13 per banda—, no gaire grans, que penetren dins l'obra, la qual sempre és calenta, que era on es posaven les rajoles a cuire. Començaven a omplir els forats per un extrem i donaven el tomb, treien les rajoles cuites i els omplien de crues. En acabar el tomb, tornava a començar el circuit perquè les primeres ja eren cuites.

Restes de la bòbila del Roca, l'última que va funcionar. Fotografia feta el 1998. Foto: Joan Lluís Sureda

En canvi, els forns d'obra cremaven i coïen l'obra una vegada al mes; l'omplien de rajoles, en forma de piràmide però deixant espais per on passés el calor, i feien el foc necessari per a la cocció. Com veiem, una part del procés era igual i una altra era diferent en aquest tipus d'indústria.

Els forns d'obra eren semblants als que hi havia per les muntanyes i que servien per a convertir les pedres en calç. N'hem vist molts de sencers o mig enrunats, en les nostres excursions; són amples de baix i les parets, a mesura que pugem, es van tancant i van deixant una obertura a la part superior que dona el tiratge necessari perquè cremi la llenya que posen a la base del forn. Aquest sistema és el mateix que el que es fa servir per a fer el carbó vegetal que s'obté de les branques i soques d'arbres. Aquests forns, bàsicament cremaven els "fogots" (feixos) de pi, igual com també en cremaven els forns de pa de la vila i que, de passada, servia per a mantenir els boscos més nets del que estan ara.

MÉS QUE UNA ANÈCDOTA

El petit poble de Llorenç de Penedès té un celler cooperatiu des de l'any 1920, fet per, i en la línia de Cèsar Martinell, de caire modernista. He dit petit poble perquè el seu terme municipal només té 4,65 km² i, per tant, la seva agricultura no podia ésser gaire abundosa. Tot i això, aquell any 1920 van decidir construir el celler i, per tal d'abaratir-ne els costos, tenint en compte que el nombre de pagesos era petit, van fer un forn d'obra, i una part dels pagesos van anar a muntanya a fer llenya mentre els altres es dedicaren a la fabricació i coc-

ció de les rajoles que necessitaven els paletes per a la seva construcció. D'aquesta manera, van tenir (encara el tenen) el seu celler a bon preu.

PROCÉS DE PREPARACIÓ

Normalment, tenien la terra a prop del forn i l'extracció es feia a cel obert. Cal tenir en compte que en el sector de la mineria el treball a cel obert proporciona la matèria primera als preus més econòmics. Al començament, però, havien de separar els dos primers pams de terra de sobre perquè no tenia la suficient qualitat; d'aquest petit gruix se'n deia "boret". Amb un pic s'anava arrencant la terra i amb el "xapo" s'anava aixafant i afinant i, finalment, la garbellaven. Si, finalment, la terra se'ls acabava, la portaven d'un altre indret.

Un dels equipaments imprescindible d'aquesta indústria era l'aigua que s'havia de tenir a bastament, per això, abans de fer res, hi feien un pou per abastar-se de tota l'aigua que necessitaven. Per fer la pasta, començaven a barrejar l'aigua amb la terra, dipositada en uns departaments que en deien la "bassa", i a continuació ho deixaven en remull 3 o 4 hores perquè s'anés agermanant, encara que si feia falta la pastaven amb els peus; sí, sí, amb els peus, igual com hem fet alguns de nosaltres o com altres haureu vist que es feia amb els raïms.

Quan la pasta ja estava a punt i espessa, es posava dins uns motlles, generalment de fusta (cosa que feien els professionals enrajoladors), en l'espai que ells deien "l'era", i amb les formes adients per a cada cas. Aleshores, durant uns dies abans de coure les rajoles, les deixaven en un espai obert per-

què s'assequessin. Normalment, a les bòbiles, hi havien assecadors coberts, però quan es coïa en forns, no, sinó que es posava a assecar a l'aire lliure, i si mentrestant es presentava la pluja, tant si era de dia com de nit, anaven corrents a treure les rajoles o a tapar-les, per tal que la pluja no els les fes malbé.

Un enrajolador podia fer 400 rajoles per hora. Aquesta feina, que per ella mateixa ja era força pesada, a l'estiu encara se'n feia més a causa de la calor que feia treballant en aquests espais fondos on normalment no hi corre gaire la fresca.

Els operaris d'aquesta feina, normalment treballaven a preu fet, però comptant la feina per milers de rajoles, i totes les rajoles que es feien malbé abans de coure-les les perdien, però, si es malmetien dins el forn o després les perdia l'amo.

A Vilanova, només es feien peces massisses, perquè la terra no tenia la qualitat necessària per a fer peces foradades. De la terra emprada en deien "terra de penes" que vol dir que no tenia la categoria d'argila.

L'obra produïda a Vilanova era consumida a la mateixa comarca i, en carros, primer, o en camió, més tard, era portada als pobles veïns de Sitges, Sant Pere de Ribes o Cubelles.

Joan Lluís Sivill i Vergés

Bibliografia:

- *Diccionari General de la Llengua Catalana Pompeu Fabra.*
- *El Nostre Planeta Terra.* Ed. Cedag S.A.
- *Tot Catalunya.* Geografia Física Il·lustrada.
- *Notes de L'Arxiu Municipal de Vilanova.*

GR-107: de Queralt a Montsegur Camí dels Bons Homes SANTUARI DE QUERALT - PEGUERA

1a etapa: Santuari de Queralt-Espinalbet-Santuari de Corbera-Casanova de les Garrigues-Coll de les Nou Comes-Peguera; 80 participants; aprox. 5 h 30'; 25 octubre 1998

L'assemblea celebrada el passat 18 de setembre ho havia decidit: durant aquest curs encetaríem la ruta càtar, el GR-107, anomenat el Camí dels Bons Homes, un recorregut que travessa la serralada dels Pirineus des del santuari de Queralt, al Berguedà, fins al castell de Montsegur, a l'Arieja, amb una longitud de 190 quilòmetres aproximadament. Aquesta ruta l'alternaríem amb la del GR-3 durant els mesos d'hivern, i aparcaríem de mo-

ment el 107 per quan tornés a fer bo i els camins no fossin impracticables per les probables nevades. I així es va fer. A més, qui si resistia després de la conferència, dos dies abans de la sortida, que ens va arriar el presi, Salvador Butí, gran coneixedor del tema càtar? Un munt de senderistes, il·lusionats per emprendre aquest camí que ressegueix el rastre d'aquells Bons Homes, i neguitosos sobretot per continuar les sortides de gran recorregut que ens reuneixen com a mínim una vegada al mes i només tallades per l'interval dels mesos de forta calor, s'hi havien apuntat tot i les advertències que aquests itineraris podien resultar una mica forts.

Pedro d'inici del GR-107 situat al santuari de Queralt. Foto: Carles González

Així ens trobàvem novament el diumenge 25 d'octubre a les sis del matí (hora nova que ens permeté recuperar una hora de son) per començar la temporada. 80 participants que ens encabíem en dos autocars camí del santuari de Queralt. Abans d'arribar-hi, però, ens aturàvem a la Colònia el Rosal per esmorzar repartits entre els bars que vam trobar oberts. Mitja hora per menjar i tornem-hi, a l'autocar, fins a dalt del santuari de Queralt, a Berga, on començava l'etapa d'avui. Hi arribàvem vora les 9 del matí, amb molta puntualitat. I ràpidament, després de descarregar l'autocar de motxilles amb el dinar

Tota la colla a punt per iniciar el Camí dels Bons Homes. Foto: Blanca Forgas

corresponent que haviem de portar al damunt, com en aquells primers temps, enfilem escales amunt per situar-nos a la plaça-mirador del Santuari de Queralt, a 1.120 m. Un gran penell ens donava la benvinguda i un altre situat a dalt, en el propi mirador, ens indicava en un gran plànol la ruta des del Berguedà fins a Montsegur. Una foto de tota la colla moments abans d'iniciar la caminada, i som-hi! Més escales i escales com si anéssim a la cova de la Troballa, de tipus modernista, i deixant de banda aquesta cova tornem a perdre alçada escales avall de cara a una fageda. No fa ni cinc minuts que caminem i ja comencen els oohhhh!!! i manifestacions de joia davant els colors de la tardor que s'endevinen esplendorosos. La cosa s'anima. Parem esment en els senyals de color blanc i vermell propis dels GR que van acompanyats en aquest itinerari d'una creu de color vermell, distintiu específic d'aquesta ruta càtar.

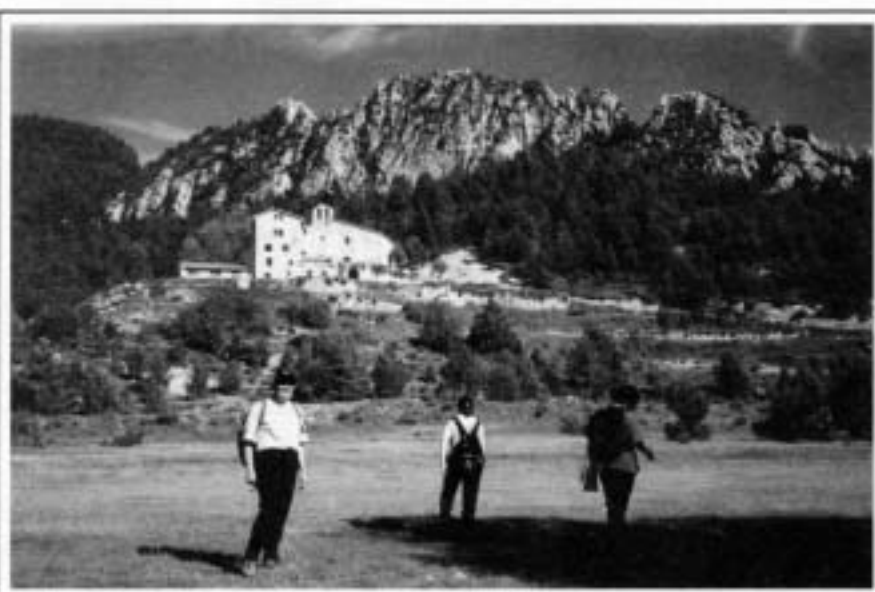
Passem per davant la Font del Bou, gaudim de bones vistes sobre el pantà de la Baells i de Queralt, i més endavant podem albirar el serrat de la Figuerassa i el nucli d'Espinalbet, on arribarem d'aquí una estona. Una baixada de tartera bastant forta fa endarrerir una mica el grup, algú no s'ho pensa dues vegades i s'hi arria de cul sense ni mica de clemència pels pobres pantalons. Travessem finalment el riu Demetge (ara ens hem situat a uns 1.040 m) i arribem així a la urbanització d'Espinalbet. Travessem la carretera de Berga a Rasos de Peguera i un corriolel ens situa davant la parròquia de Sant Vicenç d'Espinalbet, que pertany al municipi de Castellar del Riu, sota els rasos de Peguera i dins el vessant del Llobregat. El dossier que ens han repartit ens informa que

El primer tram del camí, prop del santuari de Queralt. Foto: Blanca Forgas

Reagrupament al nucli d'Espinalbet. Foto: Carles González

Arribant al santuari de Corbera. Foto: Blanca Forgas

La vall de Peguera amb el Sobrepuny al fons. Foto: Carles González

aquesta església, amb campanar quadrat, correspon a les obres fetes al s. XVIII i es troba incorporada en un gran edifici de dos pisos anomenat la Rectoria. Aquest edifici i les restes de les muralles ens fan suposar que ens trobem al davant de l'antic castell propietat del famós trobador Guillem de Berguedà, molt transformat i modificat fins al segle XVIII. Una estona de reagrupament de tota la colla fa que puguem admirar tot aquest conjunt amb detall i l'entorn que l'envolta. L'amic Antoni Ordovàs, que coneix la zona pam a pam, ens en fa meravellat una àmplia i documentada descripció, i així ens anomena sota els Rasos de Peguera la Roca d'Auro, la collada de Tagast, el coll d'Estela i el Cogulló d'Estela. Més enllà veurem el santuari de Corbera, contrafort meridional dels rasos de Peguera, i a la seva dreta el coll d'Oreller o d'Orier... Tota una enciclopèdia de muntanya, aquest bon amic!

Ha passat l'estona destinada al reagrupament i reemprenem la caminada. Fa un dia de sol que enamora i gens de fred, el cel és claríssim. Un quart d'hora després estem caminant per un prat magnífic davant el San-

tuari de la Mare de Déu de Corbera, a 1.400 m, al nord d'Espinalbet, i que dona nom a la serra de Corbera. És un santuari del segle XVII que substitueix un d'anterior, i té al costat l'edifici de l'hostalleria, actualment casal de colònies.

Travessat el prat anem a trobar una pista que ens porta al coll de l'Orier, des d'on podem admirar la magnífica paret rocallosa que hi ha al darrere el santuari i després seguim una estona un corriol pertanyent a la Ruta de l'Estany, que no deixarem fins passat el coll de la Pomera (1.460 m), mentre podem anar admirant l'esplèndida ve-

getació que ens envolta. Anem a fer cap al llit d'una torrentera i després de travessar una zona d'aiguamolls arribem a Casanova de les Garrigues, a 1.190 m, un conjunt d'edificacions dedicades a tasques de lleure i vacances. Des d'aquest indret podem veure el Castell de Blancafort, mentre fem una altra paradeta de descans i reagrupament.

Deixem aquest conjunt i una forta pujada ens situa a un mirador amb barana de fusta des d'on veiem Cercs i l'embassament de la Baells. Anem pujant més i més mentre alguns aprofiten per recollir alguns rovellons i fredolics que els surten al pas. Arribem així al coll de les Nou Comes, a 1.480 m, i entrem a la vall del riu Peguera. Els esclats de colors de la tardor ens

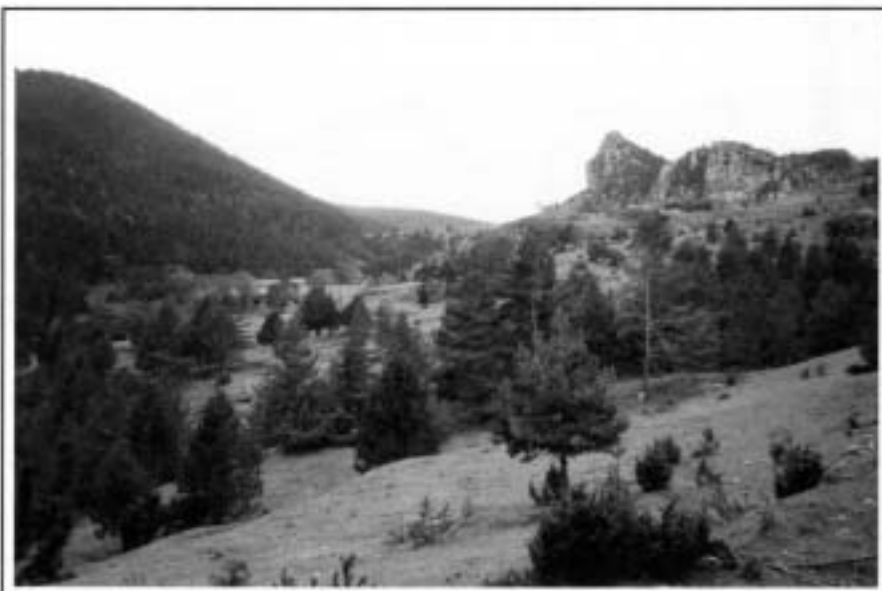

El GR transcorre per un túnel fosc. Foto: Carles González

envaeix per tot arreu, no saps on mirar i fins i tot et sap greu de no poder emportar-te amb tu tota aquella meravella. Si més no ho intentem captant-ho tant com podem amb les nostres càmeres fotogràfiques.

Un corriol totalment encatit de fulles caigudes dels arbres s'enfila en fort pendent i marcades zigues-zagues per una fageda, però ni aquesta forta pujada ens impedeix d'esplaiar-nos amb crits d'alegria i admiració davant aquesta tardor que se'ns mostra tan esplèndida. És una veritable meravella. Immergits totalment dins aquest color tardoral no ens adonem que ja som al final de la pujada, on veiem les instal·lacions en ruïnes de l'antic ferrocarril de Cercs a Peguera, testimoni de l'època d'activitat minera d'aquesta zona. Vint minuts després passem per un túnel d'aquella antiga línia.

Més endavant travessem a gual el riu Peguera, ben sec per cert, a 1.400 m, i minuts després fem cap a una pista, per desembocar a una altra de principal on recuperem els senyals blancs i vermells que havíem deixat, i on trobem les ruïnes d'un antic hangar del ferrocarril. I tot seguint bones pistes anem apropant-nos al poble de Peguera, on abans d'arribar-hi podem abastar-nos d'aigua per dinar en un safareig públic. Són aproximadament dos quarts de tres quan arribem els darrers a l'abandonat poble de Peguera, situat a 1.701 m d'alçada. Entre les cases del poble se'n veuen algunes amb portals adovellats i finestres força decoratives, que parlen de la relativa prosperitat del llogarret en èpoques passades. El poble tenia la seva església, avui ensorrada, dedicada a sant Miquel, sufragània de la parroquial de Fígols, municipi al qual pertany Peguera.

Sector de la vall on s'instal·là el poble de Peguera. Foto: Blanca Forgas

Cases pertanyents al nucli de Peguera. Foto: Blanca Forgas

Aquell sol esplèndid que ens havia acompanyat bona part del dia ja feia estona que s'havia anat esmoreint i ara fins ens fa témer que acabi fent un ruixat i ens aigualeixi la festa. El sol ha acabat per amagar-se i fa que haguem de dinar arre-cerats en els relleus del terreny i les poques parets que s'alcen en aquell indret, per altra banda molt bucòlic i pintoresc. Dinem amb pressa i deixem el recer abans de l'hora prevista. Tots hem agafat fred. Ara recularem tot seguint la pista principal per on hem arribat mentre anem gastant les darreres

fotos del rodet que ens queden per acabar de captar els colors que tant ens agraden, i arribem al Coll de la Creu de Fumanya uns tres quarts d'hora després on recuperem els autocars que ens tornaran a casa. Ha estat una sortida ben aprofitada, una mica llarga però generosa i esplèndida pel paisatge i els colors, un recorregut d'aquells que tant ens agraden. I ara a esperar la propera, que ens portarà a prop de Gósol tot resseguint les petjades dels càtars camí d'Occitània...!

Blanca

GR-107: de Queralt a Montsegur Camí dels Bons Homes **PEGUERA - L'ESPÀ**

2a etapa: Peguera - Font de la Bruixa - El Ferrús - Coll del Portet - Molí de Feners - L'Espà; 110 participants vinguts d'arreu del Gran Penedès i part d'Europa; 18 km; 22 de novembre de 1998

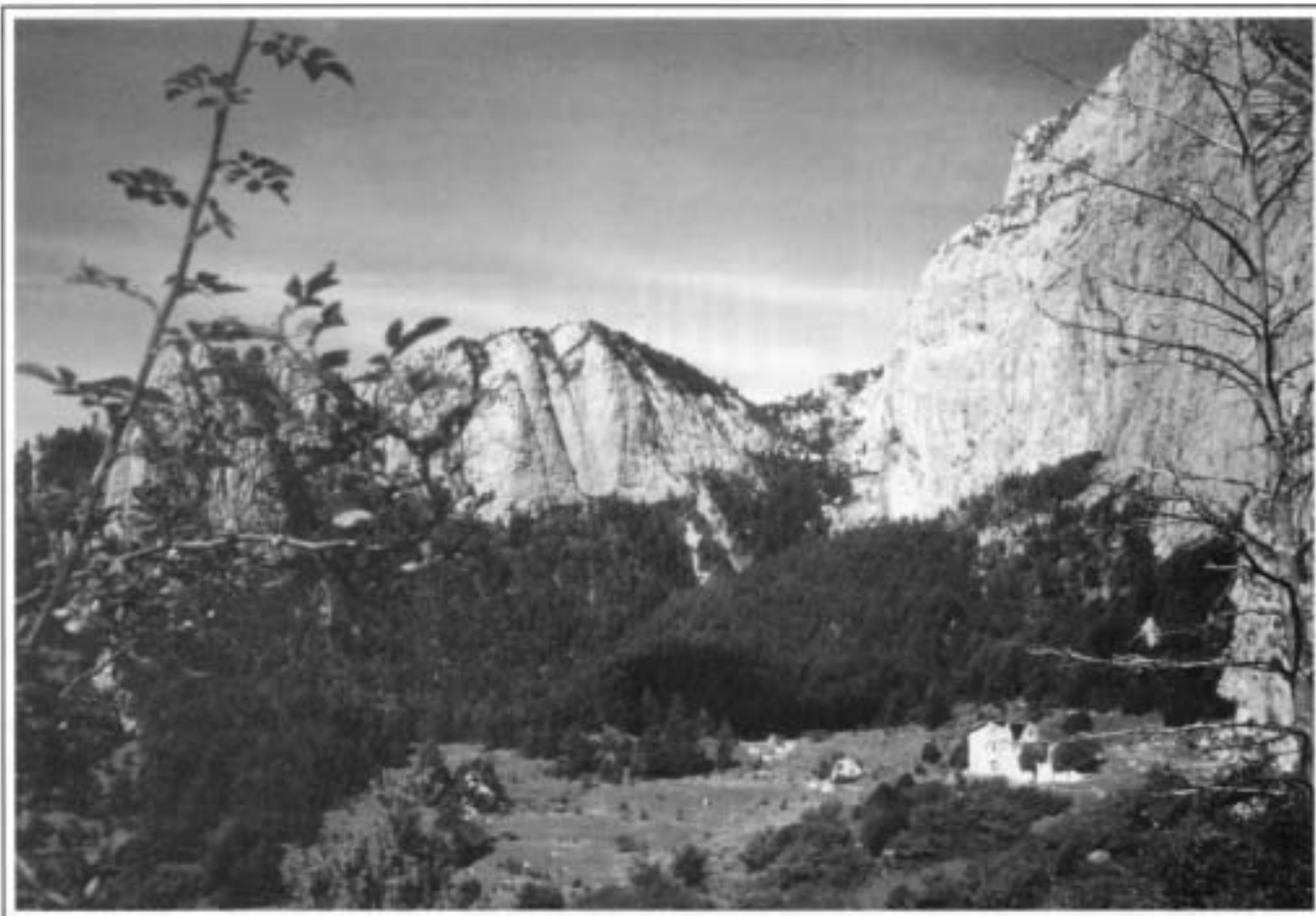
Si fa un mes, en l'etapa anterior, el Berguedà ens va oferir la policromia de la tar-

dor al Prepirineu català, aquesta sortida ha destacat per la monocromia de les primeres nevades, només trencada per la vermellor encesa de les galtes del personal. I és que feia un fred...

Amb un quart d'hora de retard sobre l'horari previst, l'autocar ens va deixar al final de la pista asfaltada que

puja de Fígols. Els més impacients ja feia hores que caminàvem. Vam anar passant successivament pel Coll de la Creu de Fumanya, per la Font de la Bruixa i, en arribar al Ferrús, com que tocava reagrupament, no vam tenir més necessitat/necessitats, ganes, nassos, obligació... que parar.

Mentrestant, quilòmetres

L'antiga masia El Ferrús, la Roca Gran de Ferrús, la Gailina Pelada i la forta pujada que ens espera. Foto: Marga

més endarrera, la resta de la gent començava a baixar de l'autocar: estiràvem les cames, ens cordàvem les botes, ens abrigàvem i... ens encaminàvem cap el tram que porta a la bifurcació de la Font de la Bruixa (ah!, per cert!, algú la va veure?). En aquest tram, vam gaudir de bones vistes del Port del Comte i de la serra de Busa, i alguns van aprofitar per fer algunes fotos.

Arribats a la font, que la bruixa havia fet desaparèixer, vam agafar el camí de més a la dreta, ja que l'equip de ruta va creure oportú oferir als GR-istes vistes més vistoses de les que oferia la variant que va de la Font al Molí de Feners, passant per Bonner (GR-107-1).

Aquí van començar les primeres relliscades, que serien el preludi, encara GR-aciós, de les que vindrien més endavant.

I així vam arribar a la masia abandonada del Ferrús. La panoràmica al voltant de la casa és espectacular, sobretot pel que fa a la Roca Gran del Ferrús, que s'eleva com un monòlit al costat de la casa.

Des d'aquí es començava a veure la pujada que ens esperava fins arribar al fals coll i... "guaita!, si ja hi ha gent que comença a pujar...!!!".

Entre esbufec i esbufec, i mentre anàvem parant per treure'ns roba, noves panoràmiques se'ns obrien davant i darrere nostre: les pistes d'esquí dels Rasos de Peguera, el Ferrús cada vegada més avall i la Gallina Pelada més a prop i els de darrera cada vegada més lluny...

Enfilant-nos cap al fals coll, a frec de la Roca Gran del Ferrús. Foto: Marga

Si el dia hagués estat clar, des del fals coll hauríem pogut observar el Cadí, al nord, i la serra del Verd i el Port del Comte, a l'oest.

Tot esperant, i quan ja començàvem a témer per la nostra viabilitat com a éssers vius, van aparèixer els últims, i els primers vam començar a tirar de nou.

El camí de la dreta ens va portar cap a les Roques Blanques, un espectacular se-

micercle de penya-segats per on feia molt de temps que mai haviem passat. Aquí, la corrua de gent s'allargava de tal manera que semblava la conga del Correcaminos... però feia "maku".

El camí, ben marcat en tots els seus trams, ens va portar a l'empolsinat i gèlid (- 4º C) coll del Portet. Des d'aquí podíem veure, al sud-est, el Ferrús, la Gallina Pelada i les Roques Blanques; al nord i mi-

Reagrupament al prat del fals coll. Foto: Blanca Forgas

Una part del grup al coll del Portet des d'on s'aprecia la vall de Gósol. Foto: Blanca Forgas

Fem una parada al costat d'una font que està ben glaçada, com tots nosaltres... Foto: Blanca F.

rant avall, la zona de Feners, davant nostre el Pedraforca sense l'enforcadura i, més al fons, l'emblanquinat Cadí.

Però el fred, que no ens va deixar veure res, ens va empènyer en arribar els últims, i els primers vam desaparèixer dins el bosc.

La baixada, en fort pendent, es va convertir en una pista de patinatge on més d'un/a va patir maniobres d'estabilització.

La neu caiguda ens va oferir unes vistes esplèndides del bosc i ens hauríem parat-quedat si no fos perquè, si et distreies massa, acabaves amb el cul a terra.

I, finalment, vam arribar al Molí de Feners, on vam dinar en un tres i no res. Per culpa del corrent d'aire (qui es va deixar portes i finestres obertes?) no vam poder fer la sobre-gespa (en un restaurant com Déu mana, a Gósol, hauríem fet la sobre-taula).

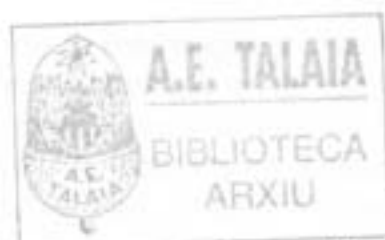
Els pocs kms. que ens separaven de l'Espà, passant per la Farga i la vora esquerra del riu Aigua de Valls, van ser un final d'etapa viscut amb diferents intensitats. Mentre uns gaudien del paisatge del riu, de les muntanyes i visitaven el poble, altres feien drecera per esperar els autocars a peu de carretera.

I així, sense més, o amb molt més, i vigilant que hi fos tothom, ens vam acomiadar del Berguedà fins a la primavera del 99, que serà quan reprendrem el camí que van seguir, o no, els Bons Homes.

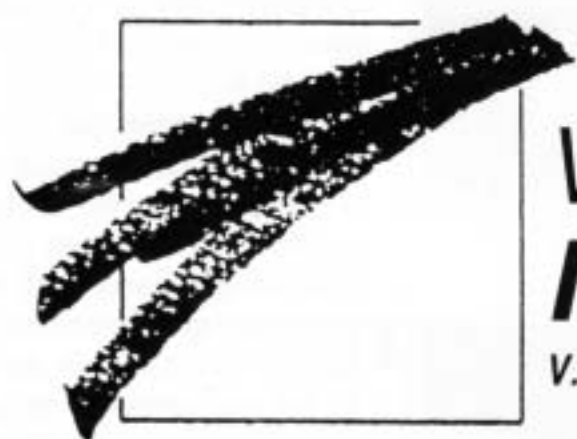
Carles, Judit i Marga

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

**VIATGES
INTERGAVA**

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

**LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN**

**OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!**

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 8144353 - Fax 8142807 - VILANOVA I LA GELTRU

El plaer de comprar

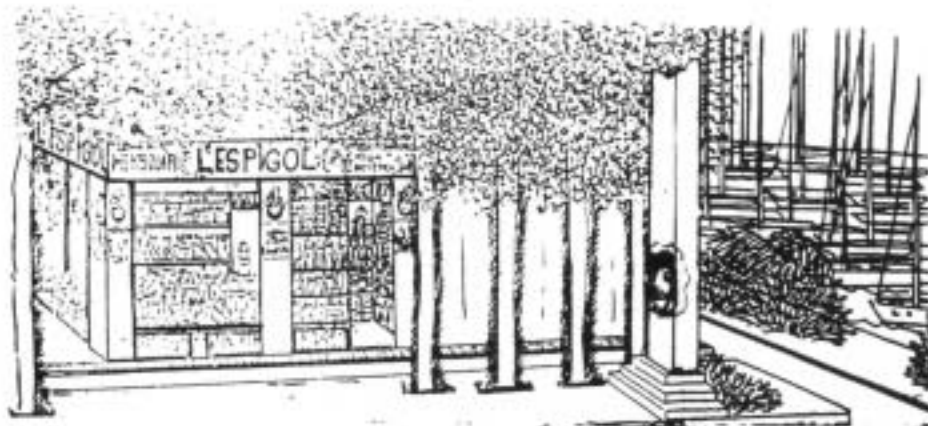
*i ara hem obert botiga a Vilanova,
al c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 815 92 14*

La compra fàcil

PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN
ASSORTIT
DE
PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegri Ballester, 19-21

Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

**INTERSPORT[®]
OLARIA**

A Vilanova:

Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:

La Parellada, 19

Al Vendrell:

Àngel Guimerà, 32

TOT PER A L'ESPORTISTA

**MOU EL CUL I ESQUIA!
APROFITA L'OPORTUNITAT**

COMPRA ELS TEUS ESQUÍS
I ET REGALEM LES FIXACIONS

I SI COMPRES UNES BOTES DE «SUPEROFERTA»
T'HI POSEM EL PORTABOTES